

II. OSNOVNA ŠOLA CELJE

KAKO CELJANI POZNAME ZGODOVINO NAŠEGA MESTA

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorice:

Eva GROBELNIK OVTAR, 9. a

Taja SAVIČ, 9. a

Tea VOK, 9. a

Mentor:

Tomaž KONČAN, prof. mat. in teh.

**Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2012**

II. OSNOVNA ŠOLA CELJE

KAKO CELJANI POZNAMO ZGODOVINO NAŠEGA MESTA

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorice:

Eva GROBELNIK OVTAR, 9. a

Taja SAVIČ, 9. a

Tea VOK, 9. a

Mentor:

Tomaž KONČAN, prof. mat. in teh.

**Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2012**

»Kako malo ljudi se na starost še prepozna na prašnih fotografijah svoje mladosti, ko grčavi prsti negotovo kažejo na kuštravo glavo sredi kuštravih glav. Kako malo ljudi in kako malo mest.«

Citat iz dokumentarca ***Celje Josipa Pelikana***

KAZALO

POVZETEK.....	5
1 UVOD	6
1.1 OPREDELITEV PROBLEMA.....	7
1.2 HIPOTEZE RAZISKOVALNE NALOGE	8
1.3 IZBIRA RAZISKOVALNIH METOD	8
2 ZGODOVINA MESTA CELJE	9
2.1 HALSTATT	9
2.2 KELTI.....	9
2.3 RIMLJANI	10
2.4 KRŠČANSTVO.....	11
2.5 BARBARI	12
2.6 SREDNJI VEK	12
2.7 SREDNJEVEŠKA PRESTOLNICA.....	13
2.8 CELJSKI	13
2.9 HERMAN II.	15
2.10 STARI GRAD	16
2.11 KNEŽJI DVOREC.....	16
2.12 CELJSKA ČETRRT	17
2.13 PROTESTANTIZEM.....	18
2.14 URBANIZACIJA	18
2.15 VLAK	19
2.16 NARODNA PREBUJANJA.....	20
2.17 DRUGA SVETOVNA VOJNA.....	20
3 PREDSTAVITEV DVEH ZNAMENITIH OSEBNOSTI CELJA.....	21
3.1 ALMA MAKSIMILJANA KARLIN	21
3.2 JOSIP PELIKAN	27
4 OSREDNJI DEL.....	30
4.1 TEŽAVE V PROCESU RAZISKOVANJA	30
4.2 OPIS RAZISKOVALNIH REZULTATOV	30
4.3 SPLOŠNE UGOTOVITVE REZULTATOV ANKETE.....	65
4.4 INTERVJU Z GOSPODOM JOŽETOM TOFANTOM	65
5 ZAKLJUČEK.....	68
6 VIRI IN LITERATURA.....	69

POVZETEK

V zadnjih letih velja Celje za najhitreje razvijajoče se mesto v Sloveniji. Še bogatejša in zanimivejša pa je njegova zgodovina.

V raziskovalni nalogi proučujemo poznavanje zgodovine našega mesta predvsem iz časa, ko se je Celje imenovalo še Celeia, in iz časa slavnega obdobja Celjskih grofov. Raziskavo smo izpeljale med učenci treh celjskih osnovnih šol in med naključno izbranimi odraslimi osebami. Med anketiranimi smo preverile tudi, kako dobro Celjani poznamo dva velika meščana našega domačega kraja, Almo Karlin in Josipa Pelikana.

V teoretičnem delu predstavimo zgodovino mesta Celja, od starejše železne dobe do konca II. svetovne vojne, kakor tudi slavno popotnico in fotografa. Sledi predstavitev rezultatov empiričnega dela naloge.

1 UVOD

Ugodne naravne razmere so že v predrimski, posebej pa v rimski dobi nudile takratnim prebivalcem na območju današnjega Celja dobre možnosti za življenje. Zato ne čudi, da se je na vzhodnem delu Spodnje Savinjske doline, ob njeni najnižji točki, že v halstattski in kasneje v keltski dobi razvila prva mestna naselbina, imenovana **Keleia**. V rimski dobi, za časa cesarja Klavdija (41-45) je naselbina, imenovana Municipium Claudia Celeia, dobila mestne pravice in doživela tudi svoj prvi vrhunec. V času velikih selitev (5. in 6. stol.) je bilo mesto porušeno, vendar so ga že v zgodnjem srednjem veku obnovili. Prvo omembo srednjeveškega Celja (Cylie) najdemo v Admontski kroniki, ki je nastala med leti 1122 in 1137.

Pozni srednji vek in njegov zaton je Celju v kratki dobi vladanja vtisnila neizbrisen pečat uspešna in ambiciozna rodbina Žovneških gospodov, kasnejših Celjskih grofov in knezov, ki je s spretno politiko posegla celo v vrhove tedanje evropske politike. Hčere so mogli celo z evropskimi kralji in cesarji. Žovneški, ki so dobili najprej grofovski in nato še knežji naslov, so si izbrali za prestolnico Celje. Sprva je bil sedež Celjskih Gornje Celje (Stari grad), že okrog leta 1400 pa nova renesančna zgradba v mestu, imenovana Spodnji grad. Celjska naselbina je s tem veliko pridobila. Dne 11. aprila 1451 je celjski grof Friderik II. podelil Celju status mesta z vsemi mestnimi pravicami, v naslednjih desetletjih pa še za tiste čase obvezno mestno obzidje (zgrajeno l. 1473) in obrambni jarek.

Po smrti zadnjega Celjana, grofa Ulrika II. (1456), je posest Celjskih prišla v roke Habsburžanov. Celje je bilo v tem času eno najpomembnejših renesančnih centrov na Slovenskem, zato se je v mestu, ki je postalo središče "celjske četrti" začelo razvijati pravo mestno življenje z razvito trgovino in raznovrstno obrtjo. Tudi sodobna duhovna gibanja (protestantizem), turška nevarnost in naravne katastrofe, ki so v tem času razburjala moralno, gospodarsko in politično razsuto Evropo, niso obšla mesta ob Savinji.

Kljub vsem tegobam pa je mesto živelo svoje življenje dalje. Konec 18. stoletja je Celje doživljalo novo renesanso. Znanilec nove dobe je bilo mestno obzidje, ki se je ob koncu 18. stol. moralo umakniti urbanizaciji in začetni moderni industriji. Ko je leta 1846 pripeljal v Celje prvi vlak je mesto še živelo v relativen miru in bidermajerskem vzdušju. Druga polovica 19. stoletja se je tudi v Celju podobno kot v ostalih delih avstrijske Srednje Evrope pričela narodna prebujanja, ki je ob koncu stoletja privedla do močne zaostrojitve nacionalnih odnosov in po prvi svetovni vojni do razpada večstoletne Habsburške monarhije.

Konec prve svetovne vojne 1918 je prinesel v mesto ob Savinji nove trenutke. Nov državno-politični okvir, spremenjeni politični nazori in nova duhovna soočenja so vplivala na mentaliteto ljudi in v mnogočem tudi spremenila življenja takratnih Celjanov. Tudi druga svetovna vojna in okupacija je Celju in v Celjanih pustila globoke in še danes nezaceljene rane. Pa vendar je Celje kot že nekajkrat pred tem ponovno vstalo iz pepela in zacvetelo v vsem svojem žaru.

Po drugi svetovni vojni je mesto ob Savinji dobilo lice živahnega industrijsko-trgovskega centra, poleg tega pa ima danes kot sedež mestne občine vse značilnosti regionalnega upravnega, poslovnega, kulturnega, šolskega, zdravstvenega in turističnega središča. V zadnjih letih velja Celje za najhitreje razvijajoče se mesto v Sloveniji.

Če k tej na kratko opisani zgodovini Celja dodamo še dve imenitni osebi, ki sta Celju dali še poseben pečat – Almo Karlin, slavno popotnico in pisateljico ter Josipa Pelikana, fotografa in velikega kronista našega mesta – potem resnično lahko govorimo o bogati zgodovini nekega mesta.

Kako dobro pa jo poznamo sedanji mlajši in malo starejši meščani, pa se sprašujemo v tej naši raziskovalni nalogi.

1.1 OPREDELITEV PROBLEMA

Temeljni cilj raziskovalne naloge je torej ugotoviti, kako dobro oziroma lahko bi rekli kar natančno Celjani dejansko poznamo slavnega obdobja zgodovine našega mesta vključno s prej omenjenima osebama. Še posebej nas je zanimalo:

- ***Ali se poznavanje zgodovine Celja pri učencih in odraslih močno razlikuje?***
- ***Kako poznajo zgodovino Celja iz obdobja Celeie in obdobja celjskih grofov?***
- ***Ali dobro poznajo Almo Karlin in Josipa Pelikana?***
- ***Ali dobro poznajo, na katerih lokacijah današnjega mesta Celja so znana nahajališča ostankov naše preteklosti?***

Omenjena vprašanja predstavljajo osnovo anketnega vprašalnika, ki smo ga razdelili med učence in odrasle. Kljub temu, da smo poleg odraslih anketirale učence le na treh celjskih osnovnih šolah, verjamemo, da bi podobne rezultate dobile tudi, če bi zajele številčnejši vzorec anketirancev.

1.2 HIPOTEZE RAZISKOVALNE NALOGE

Vsako vprašanje v okviru empiričnega dela, predstavljenega v osrednjem delu naloge, ima postavljeno hipotezo, vendar na tem mestu izpostavljamo le naslednje:

- *Učenci in odrasli v splošnem kar dobro poznajo zgodovino našega mesta.*
- *Slabše poznajo letnice oz. obdobja iz te zgodovine.*
- *Anketiranci bolje poznajo obdobje celjskih grofov kot pa rimsko obdobje.*
- *Anketiranci relativno dobro poznajo Almo Karlin, ne vedo pa povsem, kje vse je potovala.*
- *Anketiranci sicer poznajo Josipa Pelikana, a ne poznajo njegovih korenin.*

Hipoteze pri posameznih vprašanjih smo v osrednjem delu potrdile, ovrgle ali delno potrdile.

1.3 IZBIRA RAZISKOVALNIH METOD

Za izhodišče raziskovalne naloge smo pripravile anketni vprašalnik, ki je priložen na koncu te naloge. Namenjen je bil učencem od sedmega do devetega razreda treh celjskih osnovnih šol, vključno seveda z našo, prav tako tudi staršem, učiteljem in mimoidočim. Tako smo anketirale skupno 125 odraslih in 379 učencev in učenk, od tega 114 sedmošolcev, 125 osmošolcev in 140 devetošolcev.

Poiskale smo zapise o zgodovini mesta Celje in obeh slavnih osebah, opravile pa tudi intervju z gospodom Jožetom Tofantom, odličnim poznavalcem obdobja celjskih grofov.

Prav tako smo si ogledale dokumentarec *Celje Josipa Pelikana*, kjer smo izvedele marsikaj o našem velikem fotografu.

2 ZGODOVINA MESTA CELJE

V tem poglavju smo zbrale in uredile nekaj teoretičnih izhodišč, ki se tičejo empiričnega dela naše naloge. Na kratko je predstavljena zgodovina mesta Celja od starejše železne dobe do konca II. svetovne vojne.

2.1 HALSTATT

Področje okoli Celja je bilo poseljeno že v mlajši kameni in bronasti dobi, vendar bi lahko o kompleksnejših poselitvah, ki je temeljila na trdnejši rodovni povezanosti in organizaciji z razslojeno politično in gospodarsko strukturo, govorili šele v času starejše železne dobe. Prvi zametki naselja so se pojavili na Miklavškem hribu, kjer je bilo znano halstattsko gradišče. Postavljeno je bilo na kopi hriba, nedaleč stran od današnje cerkve sv. Miklavža. Čeprav je naravna erozija prsti halstattsko (ilirsko) gradišče že močno načela, nam arheološke najdbe (ostanki nekdanjega obrambnega okopa z jarkom in drobna keramika) nedvoumno izpričujejo prisotnost Ilirov, ki jih v naših krajih lahko srečujemo od začetkov 1. stol. pr.Kr. do okoli leta 400 pr.Kr., ko so jih izpodrinili močnejši in razvitejši Kelti. Omenjeno "celjsko" gradišče po obsegu ni bilo veliko, je pa dokaz, da so Iliri v tistem času množično poseljevali naše področje. Tako so v okolici Celja na bližnjem Rifniku (nad Šentjurjem) in na Brinjevi gori nad Zrečami našli poleg temeljev stanovanjskih hiš še številne drobne predmete za vsakdanjo rabo, v Šeščah pri Preboldu pa nad šestdeset grobnih gomil z žarami s posmrtnimi ostanki kremiranih pokojnikov.

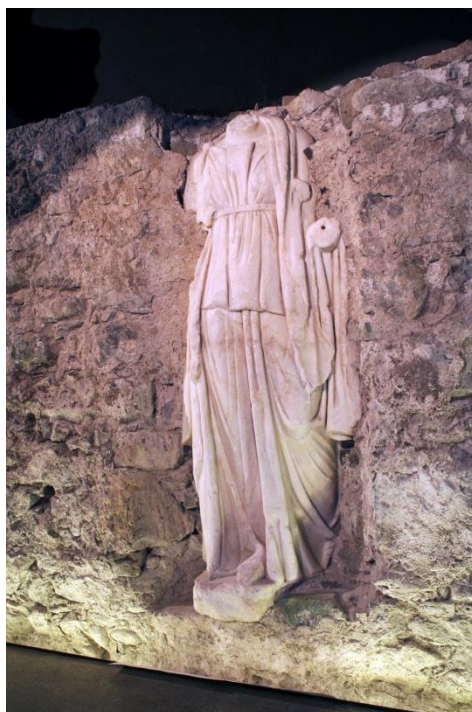
2.2 KELTI

Prihod Keltov v celjsko kotlino ni pomenil samo zamenjavo enega plemena z drugim na tem območju, pač pa mnogo več. S Kelti je prišlo do uveljavitve močno razširjene etnične skupine z močno državno organizacijo, značilno za celotno takratno srednjo in zahodno Evropo. Kčleianski Kelti so prinesli k nam latensko kulturo, katero so odlikovali predvsem predmeti iz železa. Keleia je v stoletjih pred našim štetjem postala eno najpomembnejših mest (oppidum) v keltskem Noriku, ki je gojilo gospodarske stike tudi s predhodniki Rimljanov. Zlasti noriško železo, pa tudi zlato, sol in ostalo trgovsko blago, po katerem tudi v bogatem Rimu ni nikoli zmanjkalo povpraševanje, je mestu ob Savinji dvignilo ugled. Zato ne čudi, da je bila Kčleia, ki je v 1. in 2. st.pr.Kr. postala eno najpomembnejših obrtnih in trgovskih središč v Noriku in ki je imela celo svojo kovnico velikih in malih srebrnikov, poznana tudi starim Grkom. Vlogo ugodne lege kčleianske

naselbine ob takrat plovni Savinji in jantarni cesti, ki je vodila skozi naše kraje in povezovala Baltik z Mediteranom, so že zelo zgodaj spoznali tudi Rimljani, ki so leta 16 pr. Kr. brez bojev priključili Noriško kraljestvo (Regnum Noricum). Poleg bogato ohranjene materialne kulture so Kelti zapustili naslednikom tudi številna poimenovanja krajev in rek. Ne samo ime mesta Celja (Kčleie), tudi ime Savinje in celo Save je keltskega izvora, enako kot večina imen gora v vzhodnem alpskem predgorju.

2.3 RIMLJANI

Dobrih štiristo let je nad celjsko pokrajino trajala vladavina Rima. Vloga mesta ob Savinji je bila izjemno pomembna. Ležalo je na prometnem križpotju velike itinerarne poti, ki jo poznamo iz slovite Karte Peutingeriane, kjer so se poti cepile na vse strani vzhodnega rimskega imperija. V takrat cvetočem mestu so Rimljani prvič zagospodarili leta 15 pr.Kr., ko so si brez bojev priključili Noriško kraljestvo (Regnum Noricum). Kraljevina Norikum, ki je uživala visoko stopnjo avtonomije, je za časa cesarja Klavdija med leti 41-58 dokončno prišla pod neposredno rimsko upravo. Kčleia je v tem času (leta 46) dobila mestne pravice ter latinizirano ime municipium Claudia Celeia. Ime Celeia se je v slovenski (Celje) in tudi nemški obliki (Cilli) ohranilo vse do danes.

Slika 1: Ostanke rimske Celeje

Antična Celeja je moralo biti čudovito mesto. Ohranjeni zapisi navajajo, da je bila bogata in močno naseljena, zavarovana z obzidjem in s stolpi, polna večnadstropnih marmornih palač, širokih trgov in ulic. Imenovali so jo kar druga oziroma mala Troja - Troia secunda. Kot nam pričajo mnogoštevilni materialni ostanki je bila Celeia svetovljansko mesto. Poleg imen, ki kažejo romanizirane Kelte, lahko srečamo ljudi vseh barv in ras: Sirce, Afričane in druge. Med njimi tudi odslužene legionarje rimskih vojska, ki so se po končanem službovanju za stalno naselili v Celeji. Bogato etnično sestavo celejanskega prebivalstva dokazuje tudi raznolikost kultov v mestu. V štirih stoletjih, kolikor je trajala rimska prisotnost v Celju, lahko poleg čaščenja rimskih bogov že v 2. stol. srečamo z vzhoda prinešeno čaščenje sončnega boga Mitre, ohranjeni pa so bili tudi stari keltski kulti: Epona, zaščitnica konj, sveta Noreja in božanska Celeia. Vzporedno z Mitrovim kultom je k nam prodiralo tudi krščanstvo. Čeprav je Celeia ves čas živela v relativnem miru, daleč od vojnih spopadov, pa vselej le ni bil čas mirnega zatišja. Celeja je bila preblizu vzhodne meje cesarstva, kjer so pričela vpadati nomadska ljudstva, da bi meščani ne občutili bližajočega se zatona rimskega imperija. Zmagoslavna rimska vojska je postajala vse bolj ranljiva in lahek plen brabarskih nomadskih vojska, ki so plenila tudi po naših krajih. Najbolj usodno leta 475, ko so nekoč bogato rimsko mesto Celejo dokončno razdejali Huni.

2.4 KRŠČANSTVO

O zgodnji prisotnosti krščanstva v mestu priča legenda o škofu Maksimilijanu, celjskemu rojaku, ki naj bi tu leta 284 umrl mučeniške smrti. Nova religija se je v Celju in okolici pričela hitro širiti, posebno po letu 380, ko so v protiutež vse pogostejšim germanskim vdorom (Goti so leta 380 povsem porušili Poetovio) v Celeji postavili škofijsko stolico. Že leto dni kasneje se na cerkvenem zboru v Ogleju omenja verjetno prvi celejanski škof Tenax. Kasneje se omenjata še Gavdencij in kot zadnji celejanski škof Ivan (l.579, 597 in 599). V dokaz razširjenosti krščanstva velja omeniti, najdbo ostankov starokrščanske bazilike, edine najdbe te vrste pri nas, ki so jih odkrili pri gradnji celjske pošte leta 1897. Pri odkopavanju zemlje za temelje, so odkrili tlak starokrščanske cerkve iz IV. stoletja, bazilike, s tremi ladjami. Tlak, mozaik, so sestavljali majhni raznobarvni kamenčki. Popolnoma so odkrili apsidno, polkrožen in vzvišen prostor za oltar in duhovščino. Absida je merila 13 m v širino in 8 m v dolžino. Ob steni je bil 2,7 m širok pas mozaika. Kamenčki so sestavljali okraske raznih oblik, največ trikotnike, kvadrate in kroge. Zanimivi so bili tudi napisi vernikov, različnih darovalcev, predvsem na srednji ladiji. Njen severni del pa se je ohranil v dolžini 22 m, kar priča o izjemnosti celejanske starokrščanske bazilike.

2.5 BARBARI

Čeprav je Celeia ves čas rimskega obdobja živela v relativnem zatišju, daleč od vojnih spopadov, Celejanom ni bilo usojeno dolgo živeti v miru. Nomadska ljudstva z vzhoda so vse bolj pritiskala na vzhodne meje rimskega cesarstva, o čemer priča tudi prisotnost II. italske legije, ki si je že sredi 2. st. postavila svojo tabor v Ločici pri Polzeli. Sprva so v navalih ob mestno obzidje butali Markomani in Kvadi, že leta 378 pa so mesto silovito napadli Goti. Štirideset let kasneje (408) je sledil naskok Alarihove vojske in sredi 5. stol. (452) še Atilovih Hunov, ki jim je uspelo dokončno porušiti Troio secundo, kakor so rimsko Celejo slikovito poimenovali njeni sodobniki, ki je postala druga Troja tudi po svoji usodi. Barbarska ljudstva, ki so v 6. stoletju prodirala proti rodovitni Padski nižini so za seboj puščala prava razdejanja. Stari prebivalci, kolikor jih je preživelo, so si našli zatočišča v odročnih in nedostopnih krajih, v t.i. refugijih. Čeprav se je v teh nemirnih časih ime Celeje še omenjalo, je prej bogato, sedaj opustošeno mesto pričakalo prihod Slovanov, v sedemdesetih letih 6. stol., v ruševinah in verjetno nenaseljeno. Sledila je dolgotrajna revščina, ki je posesti oropanim ljudem komajda omogočala skromno preživetje. Tako je prej izjemno bogato področje po odhodu Langobradov v Italijo (568) postalo lahek plen poljedelskih Slovanov. Vdoru, ki se mu ni nihče postavil po robu, je kmalu sledila strnjena slovanska poselitev. Sprva na že izkrčen kultiviran svet ob Savinji, kasneje pa tudi na ostala odročnejša in manj obljudena področja, kjer so prišleki naleteli le na redke domorodce, ki so se tu in tam še obdržali v odmaknjenih predelih. O njihovi prisotnosti še danes pričajo nekatera ohranjena ledinska imena, kot na primer Laško, Lahov graben, Lahovče...

2.6 SREDNJI VEK

Zgodnjesrednjeveško Celje se je razvijalo izjemno počasi in si v primerjavi z drugimi slovenskimi mesti pozno pridobilo trški oziroma mestni status. Kljub ohranitvi imena Celje in dejstvu, da je srednjeveško mesto nastalo na območju antičnega, v Celju ne moremo govoriti o kontinuiteti razvoja mesta iz antike v srednji vek, čeprav se njegovo ime tudi v vmesnem obdobju večkrat pojavlja. Že v listini iz leta 824 se v darilni pogodbi cesarja Ludovika oglejski cerkvi omenja 20 kolonov iz Celja (in loco que dicitur Zellia). Sledi obdobje do prve polovice 12. st., ko o obstoju Celja ni nobenih podatkov. V listini iz leta 1137 se kot priča omenja celjski krajišnik (Guntherus marchio de Cylie), nekaj desetletij kasneje pa se omenjajo še: kot priča Pernhardus de Cilie (1185), nato celjski župnik Rubpertus plebanus de Cilie (1229) in ponovno kot priča vovbrškega grofa vitez Hiltbrando de Cili (1241). Jasno je, da je že pred letom 1323, ko se Celje prvič omenja

kot srednjeveški trg, bila celjska naselbina sedež mejne grofije Saunije, kjer je zagotovo moral delovati večji gosposčinski center s številnimi rokodelci, ki so delali tudi za trg. In če upoštevamo do danes žal še nedokazano, a verjetno trditev, da je že leta 1241 v Celju nastal prvotni minoritski samostan, minoriti pa so se v tem času naseljevali samo v mestih in večjih trgih, lahko pritrdimo tezi, da je Celje že v 13. stol. imelo značaj meščanske ali vsaj pomembnejše tržne (polmeščanske) naselbine. O pomembni vlogi takratnega Celja govorijo tudi omembe številnih celjskih gospodov, posebno pa imenovanje Celja v takrat po vsej Evropi znanem nemškem viteškem epu Wolframa von Eschenbacha Parzival, nastalem daleč stran od naših tal.

2.7 SREDNJEVEŠKA PRESTOLNICA

Politično uspešni pokneženi grofje Celjski so za uresničevanje svojih ambicij in za središče kneževine potrebovali svoje mesto, ki je moralo imeti vse takratne mestne organe in tudi župana. Vse to je gotovo pogojevalo hitrejši razvoj Celja, pa čeprav je naselje vse do začetka 15. stol. bilo še vedno "le" vojaško-upravno središče hitro razvijajoče se celjske zemljiške posesti. Vendar so navzočnost židovskih bankirjev, oživiljena gradbena dejavnost, obrt in trgovina takrat še celjskemu trgu precej dvigala pomen, vse tja do leta 1436, ko ga v listinah prvič imenujejo tudi mesto, pa čeprav pravno-formalno to še ni bilo. Zato pomeni privilegijska listina Celja z dne 11. aprila 1451, ko je Friderik II. na prošnjo "vseh naših meščanov našega Celja" priznal Celju vse pravice štajerskih mest, le izpopolnitev že obstoječega mestnega statusa. V tem času se je mesto začelo še hitreje razvijati. Dobilo je mestno obzidje, ki so ga dokončali l. 1473 in nekaj pomembnejših stavb, med katerimi velja omeniti zlasti spodnji grad, eno izmed najprezentativnejših renesančnih palač v tedanji Srednji Evropi. Z izumrtjem knezov Celjskih leta 1456 se je končalo veliko, lahko bi rekli najpomembnejše obdobje celjske zgodovine. Tudi doba humanizma in renesanse, ki je takrat že trkala na slovenska vrata, je imela za Celje velik pomen. Knežja prestolnica je bila v tem času pomemben in skoraj edini center humanizma na Slovenskem, vendar pa je nova kultura po smrti zadnjega Celjana začela postopoma pešati.

2.8 CELJSKI

V 13. stoletju še pod Vovbržani je Celje začelo ponovno cveteti v vsem svojem sijaju. Celo več, v naslednjih dveh stoletjih je Celje odigralo eno najpomembnejših vlog v Srednji Evropi. Temu gre zasluga Žovneškim gospodom iz Savinjske doline, ki so

nasledili posesti leta 1322 izumrlih vovbrških grofov. Prehod posesti v roke Žvoneških je pomenil vidno cezuro v razvoju Celja.

Slika 1: Približno ozemlje Celjskih grofov na sredji 15. stoletja, vključno s cerkvenimi fevdi

To je bilo zlasti čutiti po letu 1341, ko je nemški cesar Ludvik Bavarski Žvoneške povzdignil v grofovski stan in ti so se poslej lahko ponašali z nazivom grofje Celjski. Ambiciozna in uspešna rodbina je v kratki dobi svoje vladavine vtisnila neizbriseno pečat, obenem pa si je s spretno politiko in preračunljivo spletenimi ženitvami nenehno večala bogastvo, vpliv in oblast. Njihov vzpon je bil naravnost meteorski. S kopičenjem posesti v slovenskih in hrvaških oziroma ogrskih deželah so si pridobili naslov zagorskih knezov (1397), hrvaških, slavonskih in dalmatinskih banov (1407), ogrskih baronov (1430) in končno leta 1437 še državnih knezov. Svoje hčere so poročali s potomci pomembnih vladarskih rodbin v Srednji Evropi in na Balkanu, npr. bosanskimi Kotromanići, poljskimi Piasti in Jageloni, srbskimi Brankovići, najbolj razvpita in obrekovana ter tudi občudovana plemkinja svojega časa Barbara Celjska, hči grofa Hermana II. pa se je celo omožila z nemškim cesarjem ter ogrskim in češkim kraljem Sigismundom Luksemburškim. V zadnjem obdobju Celjskih, v času Friderika II. in Ulrika, se pokaže njihova moč tudi na bojnem polju, predvsem proti mogočni rodbini Habsburžanov. Čeprav so knezi Celjski bili po statusu formalno povsem izenačeni s habsburškimi tekmeči, jim ti niso želeli priznavati enakosti. Habsburžan Friderik III. je po smrti zaščitnika svojih nasprotnikov Sigismunda Luksenburškega želel izstaviti račun savinjskim povzpeticom, zato je prišlo leta 1443 do habsburško-celjske vojne, ki se je za Habsburžane končala dokaj klavarno. Celjski so ostali državni knezi, s Habsburžani pa so sklenili dedno pogodbo, ki je igrala še kako pomembno vlogo pri izumrtju

Celjskih. Bistvo dedne pogodbe je bilo: če v moški liniji izumrejo Celjski, dobi vse njihove posesti v nemškem cesarstvu habsburška hiša, če pa izumrejo Habsburžani, dobijo Celjski vsa njihova gospostva v Istri ter na Kranjskem in Štajerskem. Povsem drugače, in za Celjske usodno, se je končal Ulrikov poseg na Ogrskem. V boju za ogrsko krono, na katero so Celjski reflektirali, jim je nakopala veliko sovražnikov, posebno med ogrskimi magnati, ki so pripravili proti Ulriku veliko zaroto. Leta 1456, ko so križarske vojske branile Beograd pred turškim obleganjem, so glavni nasprotniki Celjskih, ogrski Hunjadijevci, zahrbtno umorili Ulrika Celjskega. Brez naslednikov se je končal njihov meteorski vzpon in v Celju se je ob pogrebu poslednjega Celjana razlegal presunljiv klic: *"Danes grofje Celjski in nikdar več"*. Tri rumene zvezde na modri podlagi so tako postale le še spomin na obdobje, ki je za Celje in njegovo zgodovino gotovo pomenilo največ: majhno mesto ob Savinji ni bilo samo sestavni del Srednje Evrope, Celje je srednjeveško Srednjo Evropo tudi sooblikovalo.

2.9 HERMAN II.

Celjski si svojega ugleda niso pridobili samo s politično sposobnostjo, ampak tudi z junaštvom. Znano je, da si je Herman II. pridobil naklonjenost kasnejšega nemškega cesarja Sigismunda Luksemburškega v bitki proti Turkom pri Nikopolju leta 1396, kjer je cesarja rešil iz visoke Donave zagotove smrti.

*Slika 3: Celjski grof Herman II., ki je leta 1396 s svojimi vojščaki rešil
ogrskega kralja Sigismunda Luksemburškega v bitki pri Nikopolju*

Znano je tudi, kako je Herman II. leta 1415 zmagal v znamenitem dvoboju s habsburškim vojvodo Friderikom, kasnejšim nemškim cesarjem, na turnirju v Konstanci ob Bodenskem jezeru. Viteški turnir v Konstanci je potekal v čast velikemu cerkvenemu koncilu, in takrat je Herman II. pomagal papežu Janezu XIII. tudi pobegniti iz mesta, kjer mu je pretila zarota. Le stežka si danes predstavljamo blišč, ki je spremljal Celjske ob vsakem koraku in kar mislimo si lahko, s kakšno radovednostjo in morebiti tudi zavistjo so meščani in plemiči Konstance opazovali grofa Hermana II., njegovega sina Friderika II. ter celjskega zeta in svaka - nemškega cesarja Sigismunda Luksemburškega, ko so v spremstvu 300 konj in 400 vozov prispeli ob Bodensko jezero.

2.10 STARI GRAD

Leži na ozkem hrbtišču na skalnem previsu nad Celjem. Prvotni grad so v prvi polovici 13. stol. postavili Vovbržani, grofje s Koroškega, ki so imeli Celje z okolico v svoji posesti do izumrtja leta 1322. Po desetletju bojev je prišel grad v roke njihovih dedičev (1333), žovneških gospodov - kasnejših grofov Celjskih. V njihovi posesti je ostal do leta 1456, ko so tudi Celjani izumrli. Kasneje je postal deželnoknežja lastnina, na njem pa so gospodarili razni oskrbniki. V času velikega kmečkega upora 1515 so ga opustošili uporni kmetje, vendar so ga v drugi polovici 16. stol. obnovili. Kasneje je grad izgubil strateški pomen in pričel je počasi propadati. Že v 17. stol. je ostal brez strehe, sredi 18. stol. so grajsko strešno opeko uporabili za popravilo spodnjega oziroma mestnega gradu, preostal še uporaben gradbeni material pa je grof Gaisruck uporabil pri zidavi Novega Celja. V prvi polovici 19. stol. so lastniki grad začeli uporabljati za kamnolom, pred popolnim uničenjem pa ga je rešil šele grof Wickenburg, ki je razvaline odkupil in jih izročil štajerskim deželnim stanovom. Vsa kasnejša prizadevanja za njegovo ohranitev in obnovo so bila bolj ali manj neuspešna.

2.11 KNEŽJI DVOREC

Leži v jugozahodnem delu srednjeveškega mestnega jedra, ob nekdanjem sotočju Sušnice in Savinje. Prvič se grad, takrat še samo stolp, omenja kot zastavna posest v listini leta 1323. Kasneje so grofje Celjski stolp prezidali in povečali ter si v njem uredili prebivališče. Knežji dvorec je v času Celjskih veljal za eno najlepših renesančnih stavb na Slovenskem. V bojih za celjsko dediščino je bila stavba oplenjena, kasneje pa je v njej bil sedež celjskega vicedomskega urada. Dvorec je bil dobro utrjen in obdan z obzidjem,

vendar je kasneje doživel podobno usodo kot njegov predhodnik stari grad; postal je zanemarjen.

Slika 4: Knežji dvorec

Sredi 16. stoletja so ga delno prenovili, v letih 1748-1750 pa so po nalogu Marije Terezije dvorec prezidali v vojašnico. Sprva so v njej nastanili vojne ujetnike iz avstrijsko-pruske vojne (1757), kasneje pa je stavba vse do začetkov osemdesetih let tega stoletja služila kot vojašnica.

2.12 CELJSKA ČETRRT

Po smrti Ulrika Celjskega se je Celje še naprej razvijalo v trgovsko-obrtniško in upravno središče "celjske četrti", v kateri so Habsburžani, dedni nasledniki Celjanov, združili večino nekdanje celjske posesti v tem delu slovenskega ozemlja, in postavili vicedomski urad, podrejen neposredno cesarju. Čeprav brez svojih knezov, so meščani Celja znali izkoriščati pomembne privilegije, ki jih je mestu podeljeval vsakokratni deželni knez, posebno pa so znali izkoristiti ugodno prometno lego ob pomembni trgovski poti, ki je takrat povezovala politično pomembno Ogrsko s kulturno in gospodarsko bogato Italijo. Pa vendar so se na pragu novih dogodkov tudi v deželi ob Savinji morali spoprijemati z vrsto dogodkov, ki so vnašali med meščane in okoliške prebivalce nemir in strah - naravne katastrofe.

2.13 PROTESTANTIZEM

Mesto, kakršno je bilo takrat Celje, so zajela tudi sodobna duhovna gibanja, ki so v tistem času močno razburjala moralno povsem izprijeno Evropo. V Celju je nek minorit že l. 1528 govoril v prid luteranstvu, medtem ko je bil glavni zagovornik nove vere v Celju in okolici nedvomno baron Janez Ungnad, ki se je moral že leta 1546 zaradi nove vere preseliti v nemški Urach. Tudi Primož Trubar, najpomembnejši slovenski protestant in začetnik slovenske pisane besede, si je kot kaplan v mestni podružnici sv. Maksimilijana prizadeval razširiti novi nauk. Da se je nova vera med prebivalci hitro širila, nam zgovorno priča podatek, da so si protestanti že leta 1580 v Govčah pri Žalcu, v neposredni bližini Celja, zgradili prijetno cerkev in pokopališče. A novo svetišče ni stalo dolgo, saj je protireformacija kmalu povrnila star red, protestante pregnala, njihove objekte pa porušila.

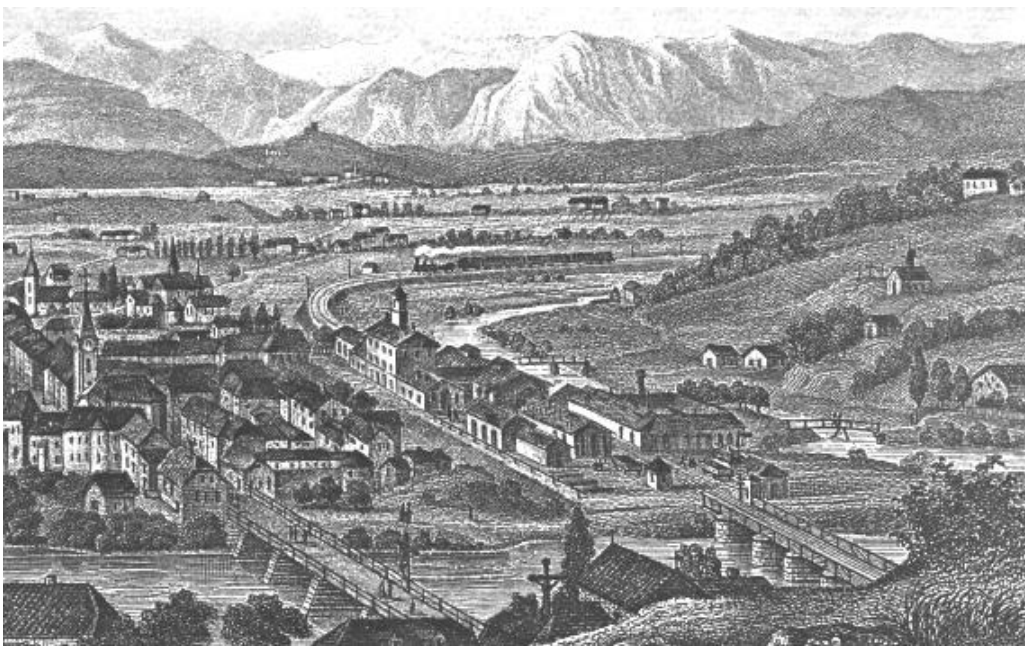
2.14 URBANIZACIJA

Spričo naglega gospodarskega razvoja, ki ga je povzročila odprtje južne železnice, so v mestu naplavljal čedalje več tujega življa, zlasti Nemcev, ki so s sabo prinesli tudi nov način življenja in mišljenja. Ob starih in novih komunikacijah so pričele rasti reprezentančne stavbe: "Šemalna" kasarna na današnji Gregorčičevi ulici (1884), novo celjsko gledališče (1885), moderno mestno bolnišnico in celjska mestna hranilnica (1887), domobranska kasarna v Gaberju (1894), Narodni dom (1897), državna pošta (1898), dekliška ljudska šola (1905), Nemška hiša (1907), deška ljudska šola (1912)... Starejše hiše pa so začeli dvigati v nadstropja in jim nadeli novejšo in bogatejšo fasado. Leta 1889 je občina celo sprejela sklep, da se mora voda s streh po žlebovih odvajati v zemljo in da smejo v starem mestnem jedru graditi le stavbe, ki imajo najmanj eno nadstropje. Leta 1872 je Celje dobilo prvo mestno plinarno (na Glaziji), ki je omogočila tudi javno plinsko razsvetljavo in zamenjala dotedanje petrolejke (1873). Isto leto so dobili hišni lastniki ukaz mestne občine, da morajo pred svojim hišami tlakovati pločnike. Prej zanemarjene in z gramozom posute ulice so tlakovali z granitnimi kockami. V sedemdesetih letih se je začela tudi higienizacija mesta. Sprva so razrešili problem praznenja greznic in odvoza fekalij, kasneje pa so se lotili izgradnje modernega kanalizacijskega sistema. Kanalizacijski sistem v centru mesta je bil oprt na staro rimsko kanalizacijo, po letu 1890 pa so zidane kanale začeli nadomeščati s tistimi iz betonskih cevi.

Mestna občina se je v devetdesetih letih pričela ukvarjati tudi z vodovodom. Čeprav je bilo v mestu 16 vodnjakov s kakovostno pitno vodo, je ob vsakokratnem neurju vanje vdiral oporečna talnica in ogrožala zdravje meščanov. Celjski vodovod, speljan iz Fužin pri Vitanju, je bil dokončno zgrajen leta 1908. Leto pred svetovno vojno pa je Celje pridobilo še eno izboljšavo. Takrat je namreč elektrarna v Westnovi tovarni emajlirane posode začela napajati celjsko javno razsvetljavo.

2.15 VLAK

"Opoldne sta z banderami ino s vencami okinčana hlapona... pripeljala vozovlak, iz kojega se je veselo glasila turska musika štajarskega regimenta "Piret", ino v katerem se je pripeljalo bilo mnogo gospode iz Dunaja, Gradca ino Maribora. Vsa ta gospoda je povabljen bila h kosilu, pri katerem so njih veličanstvi cesarju ino vsej cesarski rodbini vesele zdravice napivali, se je gospoda zopet po železnici nazaj proti Gradcu odpeljala." Tako je dogodek, ko je v Celje na binkoštno nedeljo, 27. aprila 1846, pripeljal prvi vlak (imenovan lukamatija), zapisal kronist. Gradnja železnice se je v Celju pričela že leto poprej, ko so se v Savinjsko dolino zgrinjali Furlani, Primorci in Čehi. Ti so sodelovali pri gradnji tako imenovane južne železnice, ki je cesarski Dunaj povezala s tržaško lukco in mu tako preko Jadrana odprla okno v svet. Gradnja, ki je terjala trdne mostove, predore, useke, nasipe in podporne zidove, ki še danes vzbujajo naše občudovanje, je prinesla Celju nove možnosti za gospodarski razcvet, saj je v mesto prihajal svež kapital.

Slika 5: Celje leta 1860 z železnico

Čeprav so progo do Celja svečano odprli spomladi 1946, pa je trajalo še dve leti, da je bila proga nared do Zidanega Mosta in tri leta, da so lahko prvo lokomotivo iz Dunaja pozdravili tudi v Ljubljani (16. september 1849).

2.16 NARODNA PREBUJANJA

Konec 19. stol. je dotlej mirno mesto zaznamovala vrsta dogodkov, ki niso napovedovala nič dobrega. Tudi v Celju je, podobno kot v ostalih mestih takratne Avstrije, privedlo do močne zaostritve nacionalnih odnosov. V nekaj letih so se Celjani razdelili na Nemce in Slovence. Vsak Celjan je bil prisiljen, ne glede na status ali socialni položaj, opredeliti se in do razpada monarhije sta celjsko politično in družabno sceno obvladovali gesli, nemško "Hie Deutsche - hie Slowenen" in slovensko "Svoji k svojim". Vrsta spopadov med meščani je na mesto metalo kaj slabo luč. Zaradi Celja in Celjanov oziroma slovenskih paralelk na celjski gimnaziji je leta 1895 padla celo avstrijska vlada Alfreda Windischgraetza, kar je bilo v tistem času pravi presedan. Slovensko-nemških nasprotij, ki so se kovala v slovenskem Narodnem domu (zgrajenem leta 1896) na eni in nemškem Deutsches Haus (zgrajenem leta 1907) na drugi strani, niso mogla preprečiti niti modernizacija in higienizacija mesta oziroma sodobne pridobitve takratnega časa, kot sta na primer prvi telefon v mestu leta 1902 ali elektrifikacija mesta leta 1913.

2.17 DRUGA SVETOVNA VOJNA

Nacionalna nasprotja izpred prve svetovne vojne so se v mestu umirila, vendar kljub vsemu gospodarsko močna nemška manjšina s svojim položajem v Celju ni bila preveč zadovoljna. Politične razmere, v kateri so se za postopno novo delitev sveta spopadle različne ideologije, že nekaj let pred izbruhom svetovne kataklizme niso obetale nič dobrega. Poročila o zasedbi nacistične vojske nekaterih držav Zahodne Evrope na eni in komunistične Sovjetske zveze dela Vzhodne Evrope na drugi strani, so vojno slutnjo samo še okrepile. Dne 6. aprila, ko je bila napadena Jugoslavija, se je za mali slovenski narod, ki je takrat štel komaj 1,5, mil. duš, začelo dolgo štiriletno trpljenje. Bilanca vojne je bila strašna. Samo Celje, z 20.000 prebivalci, in bližnja okolica sta izgubila 575 ljudi, večinoma mladih, starih med dvajset in trideset let. Več kot 1500 oseb je bilo izseljenih v Srbijo ali notranjost nemškega rajha, približno 300 je bilo interniranih in okrog 1000 ljudi zaprtih v celjskih zaporih, neznano število Celjanov pa je bilo nasilno mobiliziranih v nemško vojsko. Prizanešeno ni bilo niti otrokom. V Nemčijo je bilo odpeljanih okrog 600 t.i. "ukradenih otrok" v ponemčenje. Tudi čas po končani vojni ni prinesel vsem enake svobode. Slovenci smo kot sestavni del takratne Jugoslavije prešli iz enega

totalitarizma v drugega. Skrajneži zmagoslavne komunistične partije so se kruto znesli nad nasprotniki. Velik del Slovencev, ki so v večji ali manjši meri kot pripadniki kvizlinških enot kolaborirali z okupatorji, je našlo smrt v teharskem taborišču, nekaj kilometrov stran od Celja. Ocenjuje se, da je v tem času bilo po hitrem postopku, brez sodbe, pobitih okrog 12.000 Slovencev. Teharske rane so bile tako globoke, da jih Slovenci celimo še danes.

3 PREDSTAVITEV DVEH ZNAMENITIH OSEBNOSTI CELJA

V tem poglavju bi želele na kratko predstaviti dve znameniti osebnosti mesta Celje, saj smo o njiju postavile kar nekaj vprašanj in predstavljata zelo pomemben del v zgodovini mesta Celje.

3.1 ALMA MAKSIMILJANA KARLIN

Alma Maximiliana Karlin se je rodila 12. oktobra 1889 v Celju v meščanski družini šestdesetletnemu očetu Jakobu Karlinu, upokojenemu majorju avstrijske vojske iz Tuncovca pri Rogaški Slatini, in petinštiridesetletni materi, učiteljici Vilibaldi Miheljak, hčeri prvega slovenskega notarja v Celju Martina Miheljaka, v kateri so tedaj, tako kot je bilo običajno v družinah državnih uslužbencev, govorili le nemško, pa četudi sta bila starša slovenskega rodu. Zato Alma ni nikoli dobro govorila slovenskega jezika, še manj pisala. Na svet je prišla napol hroma, s poškodovanimi nogami, in nesimetrična, z napol priprtim levim očesom, tako da je zdravnik dejal, da bo otrok verjetno duševno prizadet.

Slika 6. Alma Karlin kot otrok

Alma je kot otrok težko hodila, zato je največ časa preživela doma. Pri osmih letih ji je za jetiko umrl oče, tako da so mater nekoliko razbremenile Almine tete, ki so jo leto zatem vzele s seboj na popotovanje po Dalmaciji, Hercegovini, Italiji, Tirolski in Bavarski, kjer si je po pet ur na dan ogledovala galerije in muzeje ter napisala svoje prve pesmi in krajše zgodbe. Pri trinajstih je morala skozi hude ortopedske operacije, bolečine pa je začela premagovati z učenjem tujih jezikov. V letu 1907 je na srednji šoli v Gradcu opravila izpite iz nemščine, angleščine in francoščine.

Leta 1913 je Alma nadaljevala študij jezikov (angleščine, švedščine, norveščine, danščine, italijanščine, španščine, francoščine in ruščine) na Society of Arts v Londonu. Učila pa se je tudi sanskrta in kitajščine ter preučevala egipčanske hierogliffe in hebrejščino. Odločila se je, da bo koristno izpolnila vsak trenutek svojega življenja. Ob ponedeljkih se je učila norveščino, ob torkih francoščino, ob sredah angleščino in latinščino, ob četrkih danščino, ob petkih najprej italijanščino in nato še švedščino, ob sobotah je obiskovala svoje azijske prijatelje v Hayesu, ob nedeljah dopoldne pa ure španščine in zvečer še ruščine. Ob ponedeljkih je po uri norveščine šla še na Fellows Road na ure sanskrta, vsako jutro pa se je poleg tega na pamet naučila po eno pesem v vseh jezikih hkrati. Preživljala se je kot prevajalka v prevajalski pisarni na Regent Streetu in s poučevanjem jezikov. Poučevala je predvsem Azijce, ki so jo vpeljali v teozofijo in vzhodnjaške filozofije ter ji pomagali pri učenju kitajščine in sanskrta, sama pa se je delno seznanila tudi z arabščino in perzijščino. Kmalu je postala članica londonskega Teozofskega Društva.

Med študijem je šest mesecev preživela tudi v Parizu, kjer je poslušala predavanja na College de France in na Sorboni, mimogrede pa preučevala še prerokovanje z dlani. Med eno izmed inštrukcij angleščine je spoznala Hsi Sing Jung Lunga, sina kitajskega mandarina, ki jo je nato zasnil, ona pa je ponudbo sprejela. Zaročenca je odpeljala v Celje, da bi ga predstavila materi, ki pa nad izbiro ni bila navdušena, tako da je Alma opustila misel na poroko in se prek Danske in Švedske vrnila v London. Spomladi leta 1914 je na londonski Society of Arts z odliko opravila izpite iz osmih tujih jezikov. S svojim uspehom je vzbudila veliko začudenje, saj je pri izpitu iz angleščine prekosila vseh devetsto kandidatov, celo same Angleže. Ko se je začela prva svetovna vojna, avstro-ogrski državljani v Veliki Britaniji niso bili več zaželeni, zato je odšla na Norveško, kjer je nekaj časa preživela na skrajnem severu med ljudstvom Samijev, pozimi pa se je zatekla v Stockholm, kjer se je odločila, da bo potovala po svetu in postala poklicna pisateljica.

Po končani prvi svetovni vojni se je vrnila domov v Celje in ustanovila šolo za tuje jezike in začela s pripravami na potovanje okoli sveta. Da bi se dobro pripravila na popotovanje, se je urila v slikanju in se učila zemljepisa, zgodovine, naravoslovja, botanike in zoologije. Lotila se je pisanja slovarja desetih jezikov, med katerimi je bil tudi slovenski, ki ji je nato služil na poti okoli sveta.

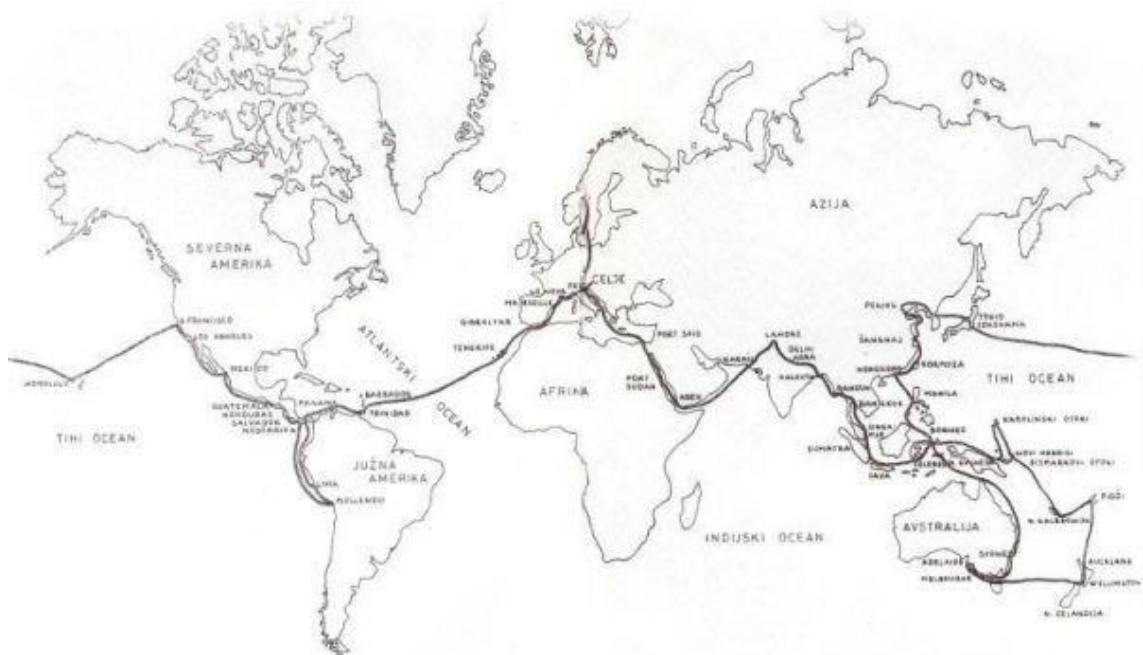

Slika 7: Alma Maximiljana Karlin

Sicer pa je bilo navdušenje nad znanostjo, umetnostjo in potovanji del Almine družinske tradicije, kajti po očetovi strani segajo njene družinske korenine do Giovannija Rinalda, grofa Carlija (1720-1795), italijanskega profesorja astronomije in navtike, avtorja zgodovine Mehike in Peruja. Ena od vej družine Carli se je pozneje preselila v Francijo in se pomešala s francosko aristokracijo. Med revolucijo so skoraj vse njene člane obglavili. Zadnji preživeli Carli je zbežal proti vzhodu, se ustavil v Rogaški Slatini ter svoj priimek poslovenil v Karlin. Alma je načrtovala je, da bo potovanje trajalo dve, največ tri leta. V resnici pa je nato trajalo kar dobrih osem let.

Čas po koncu prve svetovne vojne ni bil posebno naklonjen popotnikom, kakršna je bila Alma Karlin. V svetu je vladal odpor do nemško govorečih ljudi, težko je bilo najti zaposlitev in dovoljenje za prestop državne meje. Jugoslovansko državljanstvo je Karlinovi vsaj do neke mere olajšalo pridobitev vizumov za vstop v tuje države. Najprej je želela videti Indijo, pa ji angleške oblasti tega niso dovolile. Tako se je 24. novembra 1919 z nekaj malega denarja, s pisalnim strojem erika in s pripravljenim slovarjem desetih tujih jezikov odpeljala s celjske železniške postaje proti Trstu. Tu ji je denar hitro kopnel, ker je morala pet tednov čakati na ladjo in na vizum. Nameravala je naravnost na Japonsko, ker je bila to edina viza, ki jo je dobila, vendar pa si je zadnji hip premislila in

se odločila za pot čez Genovo v Južno Ameriko. Dvomesечно potovanje do Mollenda v Peruju je preživela v neznosnih razmerah, ob pičli hrani in v umazaniji. Tam se je izkrcala 5. aprila in bila kot belopolta ženska, sama sredi Peruja, ves čas v nevarnosti. Srečala se je s čarovništvom in vraževerji inkovskega naroda ter bila deležna številnih neprijetnosti. Tako so jo v Arequipi obtožili, da je preoblečeni čilski ali bolivijski vohun ter jo hoteli sleči in javno pregledati. Večkrat so jo skušali posiliti, zato je spala oblečena, z zastrupljenim bodalom pod blazino, vsak trenutek pripravljena na beg. Tako je iz Peruja skoraj pobegnila v Panamo, kjer se je srečala z vudujskimi čarovniki in se v upravi prekopa zaposlila kot prva ženska sodna prevajalka. A že naslednjega leta se je odpravila naprej in ob obali Srednje Amerike, s krajšima postankoma v Nikaragvi in Ekvadorju, prispela v Združene države Amerike. Tam si je ogledala Los Angeles in San Francisco ter odšla naprej na Havaje, ki so bili njen prvi daljši postanek. V času bivanja na Havajih je prevajala za muzej v Honoluluju ter si s tem zaslužila denar za nadaljevanje poti.

Slika 8: Almino potovanje

Tako je leto dni pozneje odpotovala s Havajev na Japonsko. Življenje na Japonskem je bilo najlepši del njenega potovanja. Dobila je delo na nemški ambasadi v Tokiu in si dodobra ogledala Japonsko. A tudi tu ni dolgo zdržala, ampak se je odpravila naprej v Korejo in nato še v Mandžurijo in na Kitajsko, od tu pa na Tajvan, kjer je obiskala Tajalce, lovce na človeške glave. Nato je v Hongkongu kupila karto do Avstralije in se na poti ustavila v Manili, na Borneu, Bisernih otokih, Celebesu ter prek Četrтковih otokov prispela v Sydney in Adelaido. Naslednja postaja na njeni poti pa je bila Nova

Zelandija, od koder je potovala na Fidži, nato pa na Novo Kaledonijo, Nove Hebride, Salomonove otoke, Karolinske otoke, Bismarckove otoke, Novo Gvinejo in Moluke.

Ob jezeru Sentani na Novi Gvineji je bila tudi na meji dotlej znanega sveta, saj dlje dotlej ni prišla še nobena ekspedicija. Tam se je celo srečala z ljudožerci, vendar imela srečo, da je ta srečanja srečno preživela. Vračala se je prek Indonezije in se ustavila na Celebesu, Javi in Sumatri ter pripotovala v Singapur. Pot jo je nato vodila prek Burme v Indijo, ki je bila tudi zadnja daljša postaja na njeni poti. Obiskala je Kalkuto, Agro, Delhi, Lahore, Madras in Karachi, kjer je predavala o miru in za to prejela posebno odlikovanje.

Iz Karačija se je nato januarja 1928 na prošnjo svoje umirajoče matere prek Adena, Port Sudana, Port Saida, Benetk in Trsta vsa bolna, shujšana in obubožana vrnila domov v Celje. Obiskane kraje je Alma podrobno preučila, vse od njihove zgodovine in splošnega ter duhovnega izročila do drugih posebnosti dežel. Vse te kraje, rastlinstvo in živalstvo je tudi natančno skicirala ali naslikala v številnih beležkah in pri tem urejala še herbarij. Zanimala se je za šolanje in družbeni položaj žensk, predvsem pa je preučevala starodavna verska izročila, magijo, šamanizem, zdravilna zelišča, simbole in mitologijo ter o tem pošiljala prispevke številnim časopisom in revijam po svetu, vendar pa zanje pogosto ni prejela honorarja ali pa je bil ta izjemno skromen.

Po vrnitvi domov je Alma predavala, urejala zbrano gradivo in pisala, iz zbranega etnološkega gradiva pa je v svojem stanovanju uredila malo zbirko. Imela je veliko odmevnih predavanj, ki so jih njeni someščani zelo radi obiskovali in se ji zanje zahvaljevali v takratnem časopisju. Predavala je tudi na različnih evropskih univerzah in v ženskih društvih. Nekoč so jo na Dunaju navdušeni študentje po predavanju na rokah odnesli v njen hotel. Pisala je potopisne članke za nemško in angleško govorno področje, za dnevnike in za ženske, zgodovinsko-etnološke in okultne revije ter začela objavljati svoje potopise in romane. Tako je od leta 1921 do 1937 pri različnih založbah v Nemčiji, Angliji, na Finskem in v Švici izdala 22 knjig. Samo na nemškem knjižnem trgu je bilo leta 1934 sedemnajst njenih knjig.

Leta 1932 je Alma obiskala Stockholm in na tamkajšnjem radiju predavala o svojih popotovanjih. Po oddaji jo je poklicala slikarka Thea Schreiber Gammelin in jo prosila za srečanje, iz katerega se je razvilo trajno prijateljstvo. Thea je Almo med drugim predstavila tudi Nobelovi nagrajenki za literaturo Selmi Lagerlof, ki je izredno pozitivno ocenila njeno delo. Prijateljici sta si nato nekaj let redno dopisovali, čez čas pa jo je Alma zaprosila, da bi postala njena osebna tajnica in tako se je sedemnajst let mlajša Thea za stalno preselila v Slovenijo.

Leta 1934 je Alma prenehala pisati potopisne članke in zgodbe ter se povsem preusmerila v okultizem. Zanimali sta jo predvsem raziskovanje starodavnih ljudstev in teozofija. V svojih delih, ki so bila plod njenih vizij, je posegla nazaj v obdobje Atlantide in v prazgodovino Kitajske, Peruja in Mehike. Leta 1937 je pri Almi in Thei našel zatočišče nemški novinar Hans Joachim Bonsack, ki ga je Hitler preganjal zaradi domnevne vpletenosti v enega od atentatov nanj. Almi ga je uspelo spraviti na Češko, vendar pa so zaradi tega v Nemčiji prepovedali njena dela. V zvezi z Bonsackovim primerom je pisala tudi Ligi Narodov: "Zdaj se bolj kot kdaj prej bije boj za pravico, svobodo in demokracijo in vsi tisti, ki ne bodo tukaj ukrepali po svojih najboljših močeh, bodo ječali pod jarmom tiranov, ko bo prepozno."

Ob zasedbi Jugoslavije jo je nato leta 1941 preganjal gestapo in jo končno aretiral, zaplenil njeno premoženje ter jo poslal v Dachau, vendar pa se ji je s poti v taborišče nekako posrečilo pobegniti v partizane. Z osvobojenega ozemlja v Črnomlju je odšla v Dalmacijo in o partizanskem gibanju pisala celo Churchillu. Iz časa NOB je ohranjenih več njenih partizanskih zgodb. Tudi Thea se je med vojno pridružila partizanom in je bila kot kurirka tudi huje ranjena.

Slika 9: Spomenik veliki popotnici v Celju

Po vojni oblasti niso hotele imeti ničesar s pisateljico, ki je pisala nemško. Almino in Theino privarčevano imetje je bilo v bankah v tujini, kamor nista mogli, tako da sta se preselili v majhno hišo na hrib Pečovnik nad Celjem, kjer sta se preživljali s skromno Theino pokojnino in večkrat trpeli pomanjkanje. Svoje življenje je Alma Karlin zaključila 14. januarja 1950 v Pečovniku pri Celju, pokopana pa je na Svetini. Napisala je dvajset odličnih romanov, potopisov in zgodb, v njeni zapuščini pa je še približno 40 neobjavljenih besedil, novel, črtic in poljudnoznanstvenih člankov, 400 pesmi, 98 listov notnih zapisov ter več kot 500 rastlinskih listov in risb. V Pokrajinskem muzeju Celju je urejena stalna etnografska zbirka Alme Karlin, v kateri je okoli 800 njenih predmetov in 400 razglednic, vendar pa je njena zapuščina razpršena po različnih krajih in je vsaj še enkrat tolikšna.

3.2 JOSIP PELIKAN

Josip Pelikan se je rodil leta 1885 v Trbižu (Italija) staršema Čehoma. Oče Anton je bil fotografski mojster in med drugimi kraji, ki jih je obiskoval, je bila tudi kozmopolitska Idrija, kamor se je mojster z majhnim sinom preselil po ženini smrti. Josip je imel fotografijo tako v genih in leta 1905 je bil že izprašan fotografski pomočnik, ki ga želja po znanju kasneje nese vse do Dunaja. V cesarskem mestu deluje na začetku stoletja kar 352 fotografskih ateljejev in ve enem izmed njih se mojstri tudi Josip. Ko se je vrnil z Dunaja, je moral mladi svetovljan namesto sokolske uniforme, ki ji je ostal zvest vse življenje, obleči vojaško suknjo. Cesarju je kot vojak služil od avgusta 1906 - 1909. Po odsluženi vojaščini je končno odprl svoj atelje v Idriji ter se srečno poročil s sokolsko družico, Marjano Lebar iz Brežic. Da ljubezen ne bi ugasnila, je podjetni Josip odprl svoj fotografski atelje še v Brežicah in začetek dinastije je preprečila vojna.

Slika 10: Josip Pelikan

Pelikanovo ime danes povezujemo z mestoma Brežice in Idrija do prve svetovne vojne. Leta 1914 je mobilizacija zajela tudi slovenske pokrajine. Josip Pelikan je moral oditi v

vojsko. Vrnil se je šele čez 4 leta, 1918. Življenje se je spremenilo. Pelikan se je posvetil svoji drugi veliki ljubezni - planinam, postal pa je tudi tajnik podružnice Planinskega društva Slovenije v Idriji. Josip Pelikan je bil duhovno močan, značajsko pa velik, širok človek. Disciplina ter umetniški navdih sta ga vodila v nove izzive.

Ker je Idrija po prvi svetovni vojni ostala na drugi strani meje, se je Pelikan leta 1919 kot domoljub odločil, da zapusti Italijo. Namenil se je na ženin dom v Brežice, ko je na vlaku slučajno izvedel, da je v Celju umrl stari fotograf, Martin Lenz. Ker je bila vdova Nemka, se ji je mudilo vse premoženje čim prej prodati. Josip Pelikan je izstopil iz vlaka, si izposodil denar in postal najprej najemnik, kasneje pa lastnik čudovitega steklenega ateljeja na dvorišču Razlagove ulice, točno nasproti Hotela Union.

Slika 11: Pelikanov fotografski studio v Celju

Končno Celjan, se je Pelikan nemudoma lotil dela. Bil je stvaren, garaški, natančen in nepopustljiv profesionallec. Njegov opus je tako raznovrsten, da ga je težko zaobjeti. Ob klasični portretni fotografiji v ateljeju se je podajal na teren, prejemal naročila portretnih fotografij v tovarnah in rudnikih, kakor tudi društev in ostalih organizacij. Sčasoma si je ustvaril pravi fotografski imperij, v katerem je tvorno sodelovala vsa njegova družina. Hčerki Nada in Božena sta obe postali fotografkinji, ob materi, ki je ves čas pomagala v ateljeju.

"Moj Bog, kaj bi vam rekla. On je bil z dušo in telesom fotograf. Dejstvo pa je, da je bil tudi ustanovni član olepševalnega društva. Zelo veliko je kritično opazoval in je bil tam zelo dejaven. Vem, da je velikokrat telefoniral na gozdno upravo, če je bilo okrog Miklavškega hriba, kjer stoji cerkvica, močno poraščeno. Zahteval je, da so morali

vejevje vedno posekati, da se je iz mesta lepo videlo. Včasih so ga bili že kar siti, ampak on ni odnehal."

Hčera Božena Pelikan o svojem očetu (iz dokumentarca ***Celje Josipa Pelikana***)

Predvsem - danes zaradi digitalne fotografije seveda pozabljena - obrt retuša negativa je slavo Pelikanove fotografske delavnice ponesla do samih meja pokrajine. Pelikan je ves čas zaposloval pomočnike in vajence in, kar je najpomembneje, nikoli se ni zadovoljil z dosežkom, temveč je kar naprej poskušal svoje delo razširiti.

Josip Pelikan je umrl leta 1977. Celje je izgubilo svojega velikega kronista. Za njim je ostalo neprecenljivo bogastvo: pričevanja o dogodkih, spremembah in rasti mesta ob Savinji, o njegovih ljudeh, ki jih ni več in o tistih, ki rastemo iz njihovih korenin.

Slika 12: Spomenik Josipu Pelikanu pred Mestno hišo v Celju

Za konec še besede njegove hčere Božene Pelikan:

O umetnosti nismo v naši hiši nikoli govorili, kar se tiče naše stroke. Imeli pa smo radi vse, kar je lepega in vse, kar spada pod umetnost, to pa. On se ni nikoli imel za umetnika. Nekateri so to prakticirali, o tem je seveda bilo govora, ampak on je rekel, da pravzaprav ni pravega kriterija, kje se konča obrt in kje se začne umetnost.

4 OSREDNJI DEL

V tem delu vam želimo predstaviti rezultate raziskave, ki smo jo izvedle s pomočjo anketnega vprašalnika (najdete ga v prilogi). Razdelile smo ga med učence od sedmega do devetega razreda II. osnovne šole Celje, IV. osnovne šole Celje in Osnovne šole Lava, iz Celja. Razdelile pa smo ga tudi med naključno izbrane starše, učitelje in mimoidoče Celjane.

Z anketnim vprašalnikom smo želele raziskati poznavanje mlajših in starejših Celjanov o koreninah našega mesta, in sicer iz obdobja rimske Celeie ter Celjskih grofov ter poznavanje dveh imenitnih oseb – meščanov Celja - Alme Karlin in Josipa Pelikana. Prav tako nas je zanimalo, ali odrasli bolj poznajo prej omenjeno tematiko kot učenci zadnje triade treh celjskih šol.

4.1 TEŽAVE V PROCESU RAZISKOVANJA

Med anketiranjem smo naletele na nekaj težav, ki pa lahko prikažejo rezultate kot nerealne.

Prva od težav je bila neresnost nekaterih učencev pri izpolnjevanju anketnega vprašalnika. Ker so le-te anonimne, je nadzor nad ustrezno izpolnjenimi vprašalniki praktično nemogoče vršiti. Največ neresno rešenih anket je bilo v devetih razredih, saj anketiranja niso jemali dovolj resno. Tako je veliko odgovorov na anketnih vprašalnikih ostalo praznih oziroma neobkroženih.

Druga težava pa se je pokazala pri starših. Ankete so učenci nesli domov k staršem, da so jih rešili in naslednji dan vrnili, v šolo. Kar v nekaterih primerih smo ugotovile, da so starši poiskali odgovore s pomočjo spleta. Zato menimo, da vsi rezultati, ki jih bomo prikazale v nalogi, niso najbolj realni.

4.2 OPIS RAZISKOVALNIH REZULTATOV

V tem podpoglavju navajamo rezultate naše ankete. Anketni vprašalnik je vseboval 17 vprašanj iz področja Celjskih grofov, Celja iz rimskih časov, Alme Karlin in Josipa Pelikana. Na teh 17 vprašanj so učenci, starši, učitelji in mimoidoči odgovarjali anonimno. Za vsako vprašanje posebej je prikazana statistika odgovorov s tabelo in grafičnim prikazom, postavljena hipoteza za učence in odrasle ter interpretacija rezultatov, vse to ločeno za odrasle in učence. Na koncu vsakega vprašanja svoje hipoteze (skupaj za učence in odrasle) bodisi potrjujemo ali ovržemo.

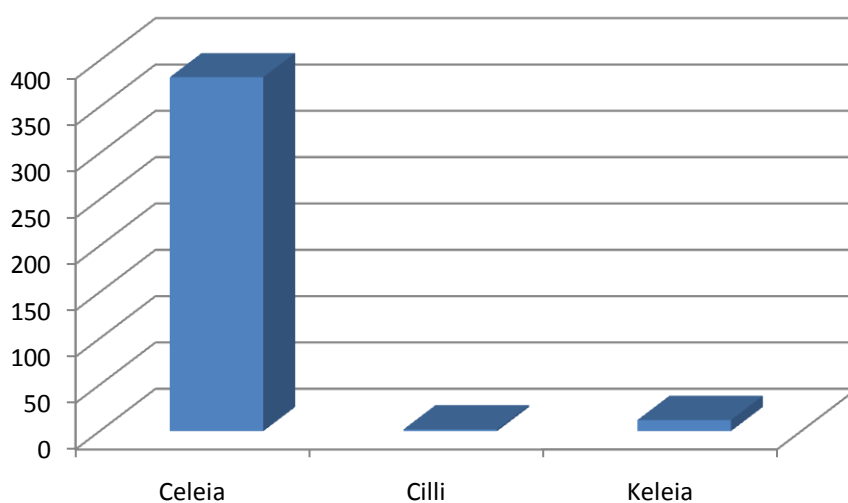
Kot smo omenile že prej, smo anketirale skupno 125 odraslih in 379 učencev in učenk, od tega 114 sedmošolcev, 125 osmošolcev in 140 devetošolcev.

1. Kako se je glasilo rimsko ime mesta Celje?

UČENCI:

Možni odgovori	Število odgovorov
Celeia	365
Cilli	2
Keleia	12

Tabela št. 1.1 prikazuje poznavanje rimskega imena mesta Celje s strani učencev.

Graf št. 1.1 prikazuje poznavanje rimskega imena mesta Celje s strani učencev.

Predvidevale smo, da bo večina učencev vedela, kako se je glasilo rimsko ime mesta Celje.

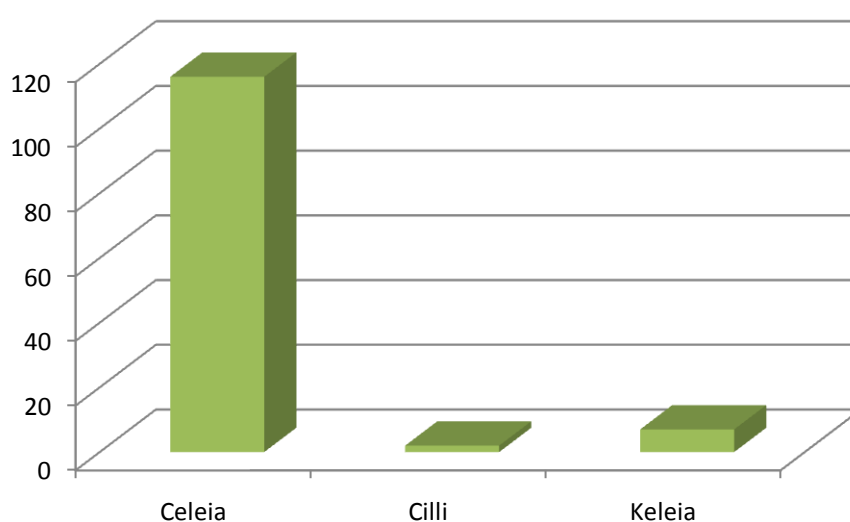
REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da je večina učencev res vedela, da se je Celje v času Rimljanov imenovalo Celeia.

ODRASLI:

Možni odgovori	Število odgovorov
Celeia	116
Cilli	2
Keleia	7

Tabela št. 1.2 prikazuje poznavanje rimskega imena mesta Celje s strani odraslih.

Graf št. 1.2 prikazuje poznavanje rimskega imena mesta Celje s strani odraslih.

Predvidevale smo, da bo večina odraslih vedela, kako se je glasila rimsko ime mesta Celje.

REZULTATI:

Rezultati kažejo, da so tudi odrasli vedeli za rimsko ime mesta Celje.

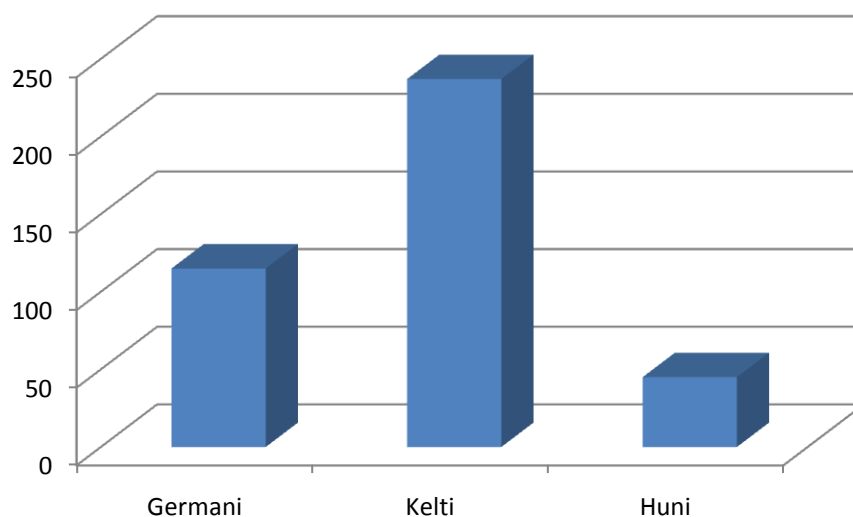
S tem smo našo hipotezo potrdile.

2. Kdo je okoli leta 500 razdejal naše rimsko mesto?

UČENCI:

Možni odgovori	Število odgovorov
Germani	115
Kelti	219
Huni	45

Tabela št. 2.1 prikazuje, kaj menijo učenci, kdo je okoli leta 500 razdejal naše rimsko mesto.

Graf št. 2.1 prikazuje, kaj menijo učenci, kdo je okoli leta 500 razdejal naše rimsko mesto.

Predvidevale smo, da bo zelo malo učencev poznalo odgovor, saj menimo, da je to vprašanje malo zahtevnejše.

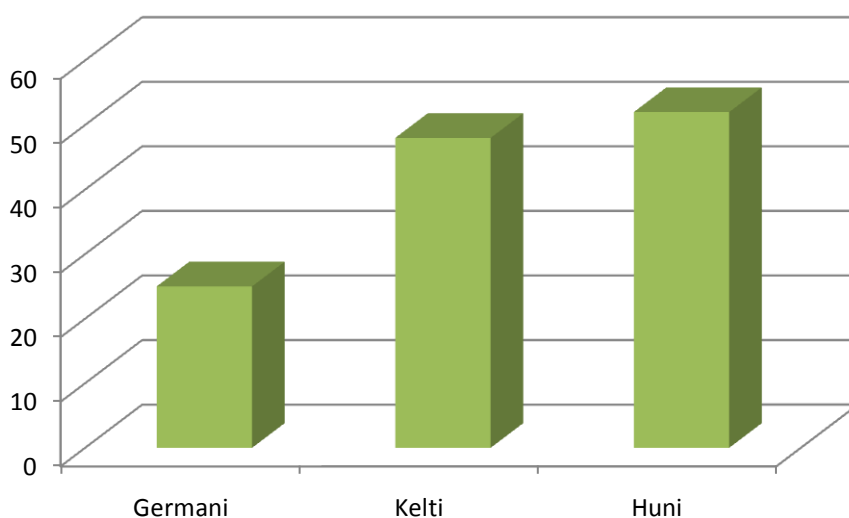
REZULTATI:

Pravilen odgovor je Huni. Iz grafov in tabel je razvidno, da dejansko veliko učencev ni pravilno odgovorilo na to vprašanje.

ODRASLI:

Možni odgovori	Število odgovorov
Germani	25
Kelti	48
Huni	52

Tabela št. 2.2 prikazuje, kaj menijo odrasli, kdo je okoli leta 500 razdejal naše rimsko mesto.

Graf št. 2.2 prikazuje, kaj menijo odrasli, kdo je okoli leta 500 razdejal naše rimsko mesto.

Predvidevale smo, da bo zelo malo odraslih poznalo pravilen odgovor.

REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da je nekaj odraslih anketirancev vendarle poznalo pravilen odgovor na to vprašanje, a je odstotek le-teh vendarle manjši od 50%.

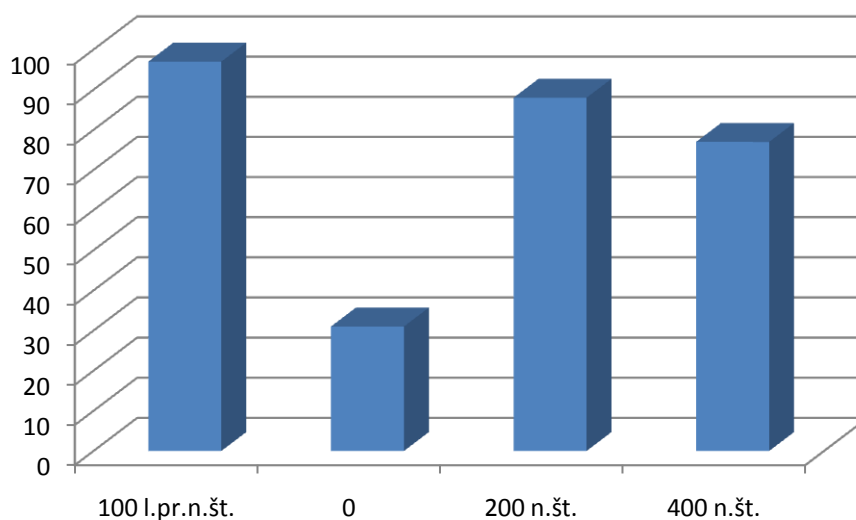
To hipotezo smo tako potrdile.

3. Okoli katerega leta so Rimljani zagospodarili nad sedanjim območjem mesta Celje?

UČENCI:

Možni odgovori	Število odgovorov
100 l.pr.n.št.	97
Okoli leta 0	31
200 n.št.	88
400 n.št.	77

Tabela št. 3.1 prikazuje, kaj menijo učenci, kdaj so Rimljani zagospodarili nad sedanjim območjem mesta Celje.

Graf št. 3.1 prikazuje, kaj menijo učenci, kdaj so Rimljani zagospodarili nad sedanjim območjem mesta Celje.

Predvidevale smo, da bo zelo malo učencev vedelo odgovor na to vprašanje, ki je, po našem mnenju, zelo zahtevno.

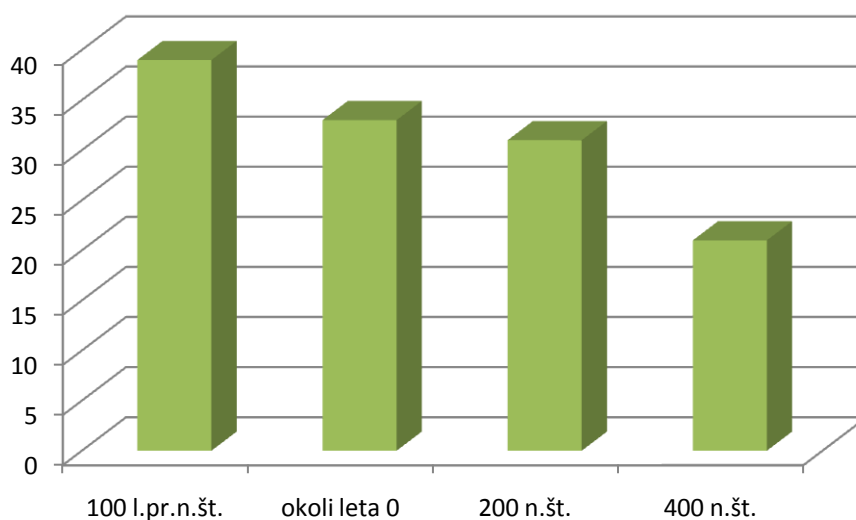
REZULTATI:

Pravilen odgovor je okoli leta 0 (natančneje leta 15 pr. Kr.). Iz grafov in tabel je razvidno, da je velika večina učencev obkrožila napačen odgovor. Veliko učencev ni obkrožilo ničesar, kar lahko kaže na to, da niso poznali pravilnega odgovora.

ODRASLI:

Možni odgovori	Število odgovorov
100 l.pr.n.št.	39
okoli leta 0	33
200 n.št.	31
400 n.št.	21

Tabela št. 3.2 prikazuje, kaj menijo odrasli, kdaj so Rimljani zagospodarili nad sedanjim območjem mesta Celje.

Graf št. 3.2 prikazuje, kaj menijo odrasli, kdaj so Rimljani zagospodarili nad sedanjim območjem mesta Celje.

Predvidevale smo, da tudi odrasli ne bodo pravilno odgovorili na to vprašanje.

REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da tudi veliko odraslih ni poznalo pravilnega odgovora, čeprav je rezultat nekoliko boljši, kot pri učencih.

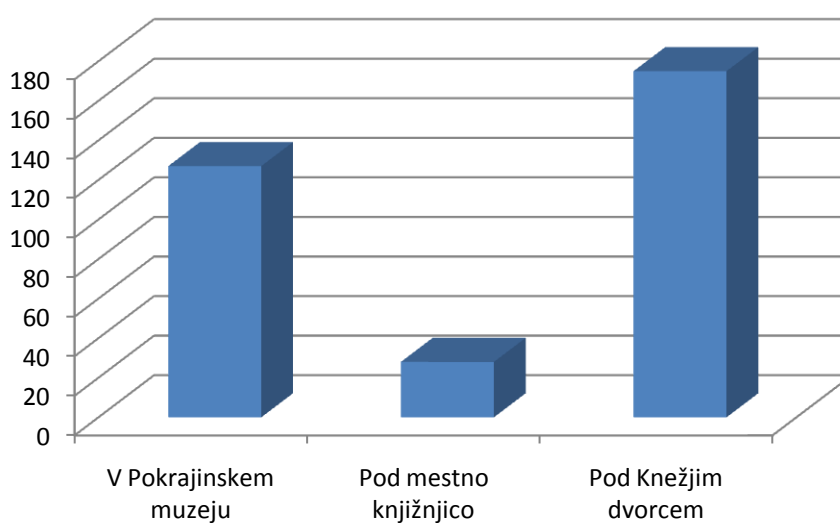
Tako smo našo hipotezo potrdile.

4. Kje hranijo ostanke rimske ceste?

UČENCI:

Možni odgovori	Število odgovorov
V Pokrajinskem muzeju	127
Pod mestno knjižnico	28
Pod Knežjim dvorcem	175

Tabela št. 4.1 prikazuje, kaj menijo učenci, kje hranijo ostanke rimske ceste.

Graf št. 4.1 prikazuje, kaj menijo učenci, kje hranijo ostanke rimske ceste.

Predvidevale smo, da bodo učenci poznali odgovor na to vprašanje, ampak da bodo mogoče ponekod zamešali pojme Pokrajinski muzej in Knežji dvorec.

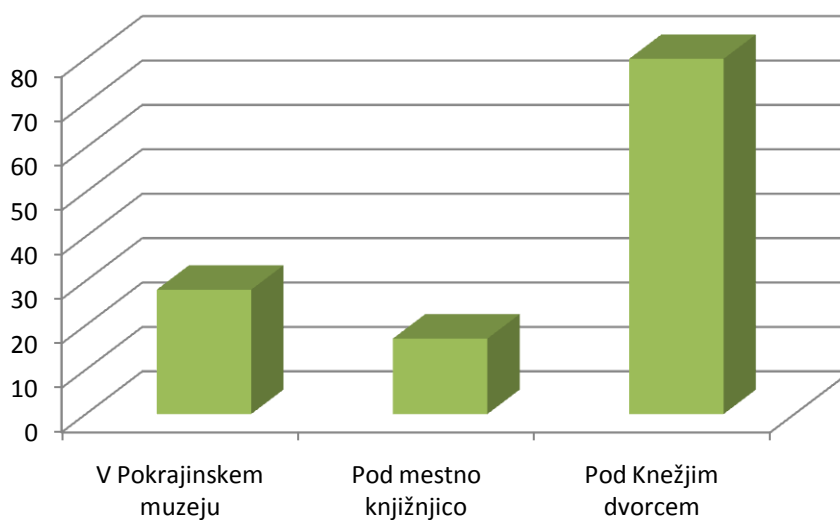
REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da je večina učencev vedela, da hranijo ostanke rimske ceste pod Knežjim dvorcem.

ODRASLI:

Možni odgovori	Število odgovorov
V Pokrajinskem muzeju	28
Pod mestno knjižnico	17
Pod Knežjim dvorcem	80

Tabela št. 4.2 prikazuje, kaj menijo odrasli, kje hranijo ostanke rimske ceste.

Graf št. 4.2 prikazuje, kaj menijo odrasli, kje hranijo ostanke rimske ceste.

Predvidevale smo, da bodo odrasli poznali odgovor na to vprašanje.

REZULTATI:

Iz tabel in grafov je razvidno, da je večina odraslih obkrožila pravilen odgovor.

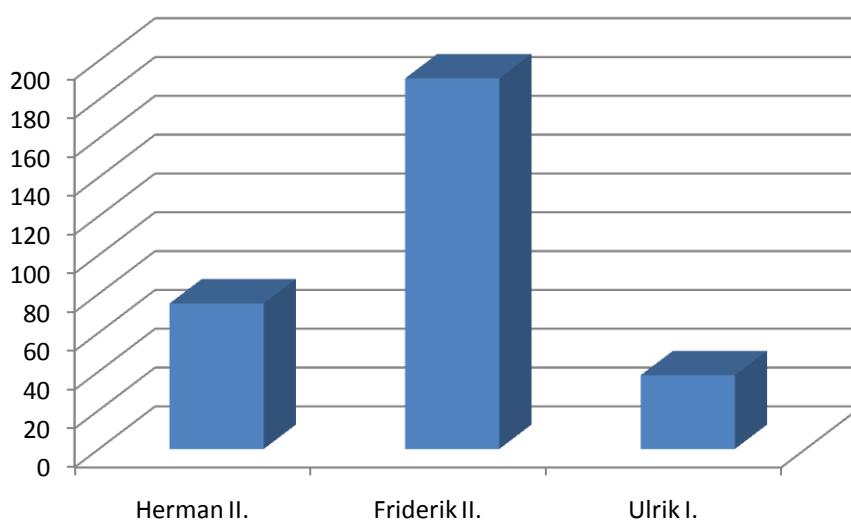
Tako smo našo hipotezo potrdile.

5. Kateri Celjski grof je bil poročen z Veroniko Deseniško?

UČENCI:

Možni odgovori	Število odgovorov
Herman II.	75
Friderik II.	191
Ulrik I.	38

Tabela št. 5.1 prikazuje, kaj menijo učenci, kateri Celjski grof je bil poročen z Veroniko Deseniško.

Graf št. 5.1 prikazuje, kaj menijo učenci, kateri Celjski grof je bil poročen z Veroniko Deseniško.

Predvidevale smo, da bo večina učencev vedela, da je bila Veronika Deseniška druga žena Friderika II.

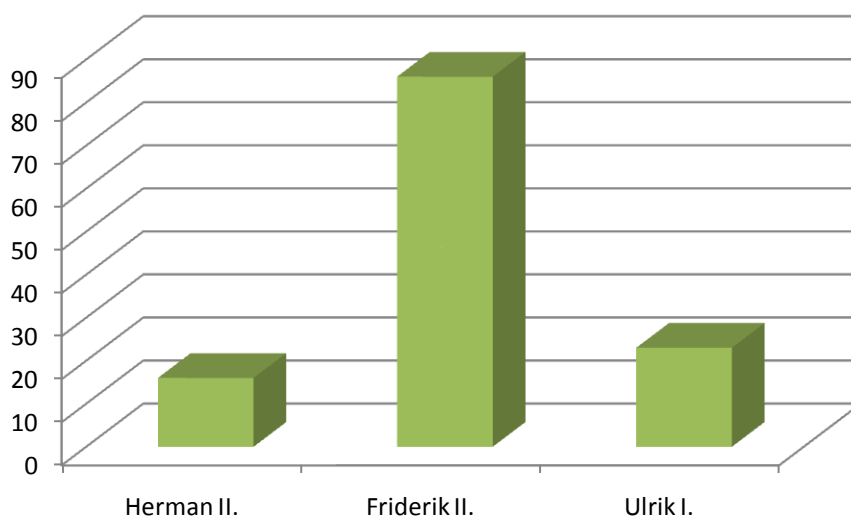
REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da je večina učencev obkrožila pravilen odgovor.

ODRASLI:

Možni odgovori	Število odgovorov
Herman II.	16
Friderik II.	86
Ulrik I.	23

Tabela št. 5.2 prikazuje, kaj menijo odrasli, kateri Celjski grof je bil poročen z Veroniko Deseniško.

Graf št. 5.2 prikazuje, kaj menijo odrasli, kateri Celjski grof je bil poročen z Veroniko Deseniško.

Predvidevale smo, da bo tudi večina odraslih vedela pravilen odgovor, predvsem zaradi znanega objekta naše kulturne dediščine, tj. Friderikovega stolpa.

REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da je tudi večina odraslih poznala odgovor na to vprašanje.

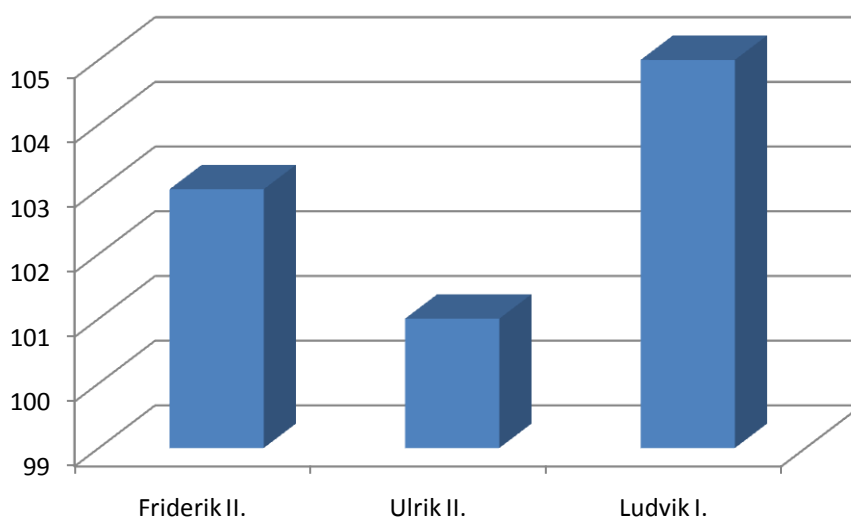
S tem smo našo hipotezo potrdile.

6. Kdo je bil zadnji Celjski grof?

UČENCI:

Možni odgovori	Število odgovorov
Friderik II.	103
Ulrik II.	101
Ludvik I.	105

Tabela št. 6.1 prikazuje, kaj menijo učenci, kdo je bil zadnji Celjski grof.

Graf št. 6.1 prikazuje, kaj menijo učenci, kdo je bil zadnji Celjski grof.

Predvidevale smo, da bodo učenci vedeli, da je bil zadnji Celjski grof Ulrik II.

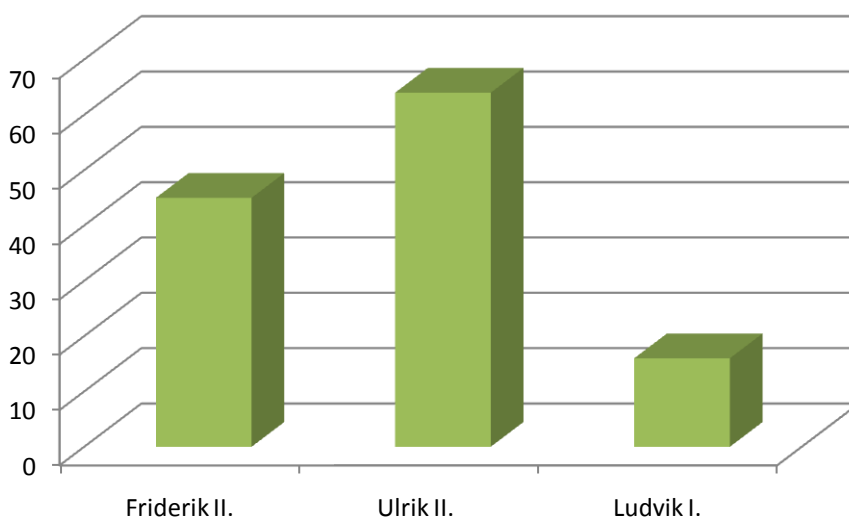
REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da je veliko učencev obkrožilo napačen odgovor.

ODRASLI:

Možni odgovori	Število odgovorov
Friderik	45
Ulrik	64
Ludvik	16

Tabela št. 6.2 prikazuje, kaj menijo odrasli, kdo je bil zadnji celjski grof.

Graf št. 6.2 prikazuje, kaj menijo odrasli, kdo je bil zadnji celjski grof.

Predvidevale smo, da bo veliko odraslih vedelo odgovor na to vprašanje, ker je to eden od ključnih mejnikov naše oz. celjske zgodovine.

REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da sicer večina odraslih pozna pravilen odgovor, a je ta odstotek, žal, precej nizek.

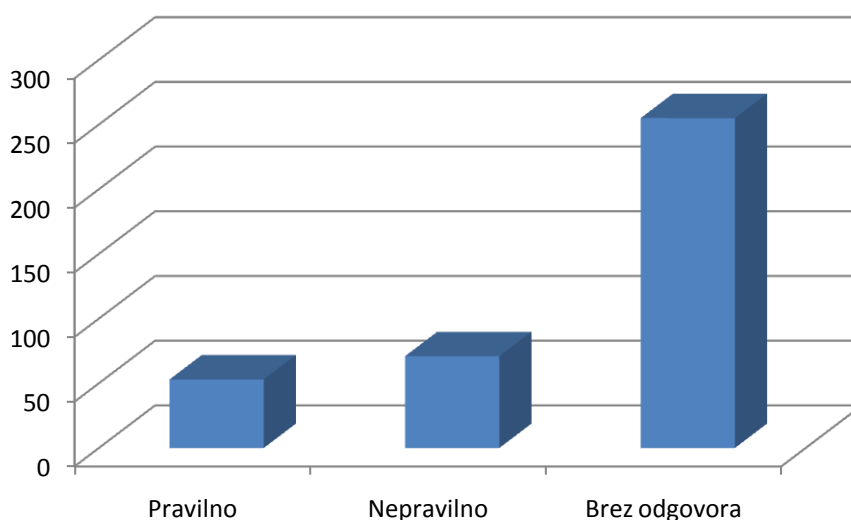
Našo hipotezo smo tako ovrgle.

7. Kako se je glasil znameniti stavek ob propadu Celjskih grofov?

UČENCI:

Možni odgovori	Število odgovorov
Pravilno	53
Nepravilno	71
Brez odgovora	255

Tabela št. 7.1 prikazuje poznavanje znamenitega stavka, izrečenega ob propadu Celjskih grofov, s strani učencev.

Graf št. 7.1 prikazuje poznavanje znamenitega stavka, izrečenega ob propadu Celjskih grofov, s strani učencev.

Predvidevale smo, da veliko učencev na to vprašanje ne bo odgovorilo, ali pa bodo odgovorili napačno.

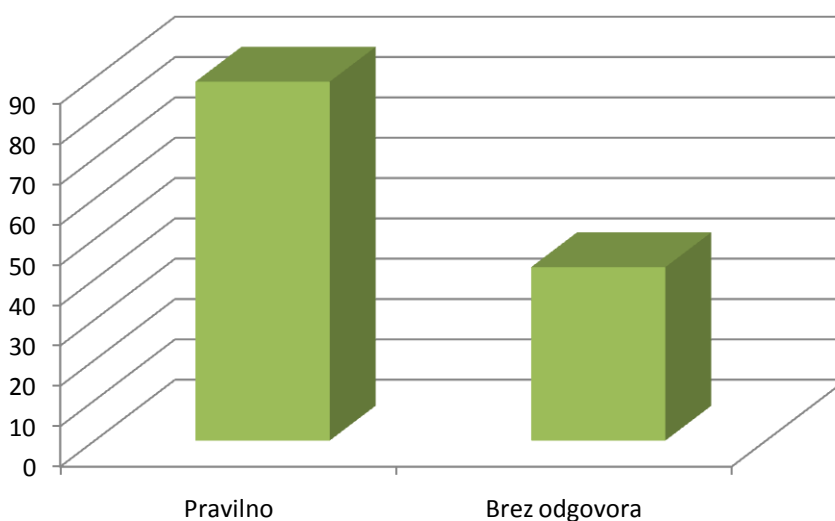
REZULTATI:

Znani stavek »Danes Grofje Celjski in nikdar več« je poznalo le slabih 14% anketiranih učencev, veliko jih je napisalo nerazumljive in napačne odgovore, večina pa jih sploh ni odgovorila.

ODRASLI:

Možni odgovori	Število odgovorov
Pravilno	89
Brez odgovora	43

Tabela št. 7.2 prikazuje poznavanje znamenitega stavka, izrečenega ob propadu Celjskih grofov, s strani odraslih.

Graf št. 7.2 prikazuje poznavanje znamenitega stavka, izrečenega ob propadu Celjskih grofov, s strani odraslih.

Predvidevale smo, da bo večina odraslih vedela, kako se glasi znameniti stavek, ki je bil izrečen ob propadu Celjskih grofov.

REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da je veliko odraslih znameniti stavek pravilno zapisalo..

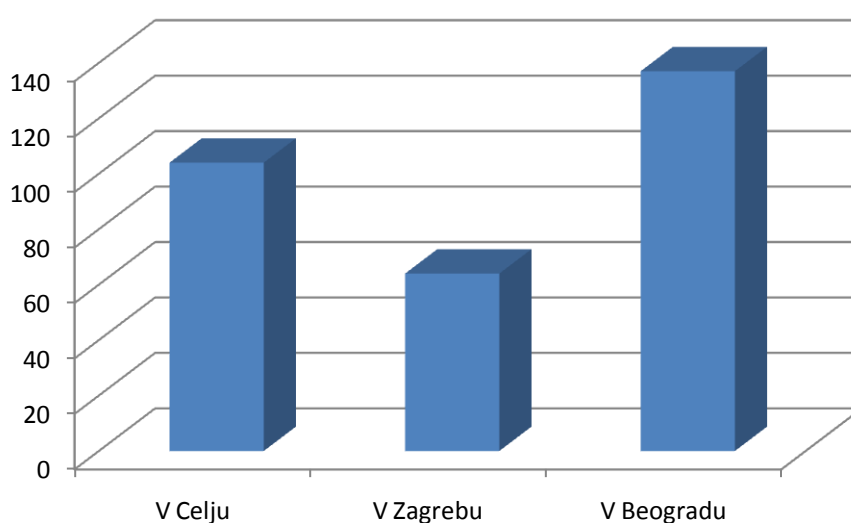
S tem smo našo hipotezo potrdile.

8. Kje je bil umorjen zadnji Celjski grof?

UČENCI:

Možni odgovori	Število odgovorov
V Celju	104
V Zagrebu	64
V Beogradu	137

Tabela št. 8.1 prikazuje védenje učencev o tem, kje je bil umorjen zadnji Celjski grof.

Graf št. 8.1 prikazuje védenje učencev o tem, kje je bil umorjen zadnji Celjski grof.

Predvidevale smo, da večina učencev ne bo poznalo odgovora na vprašanje, kje je bil umorjen Ulrik II.

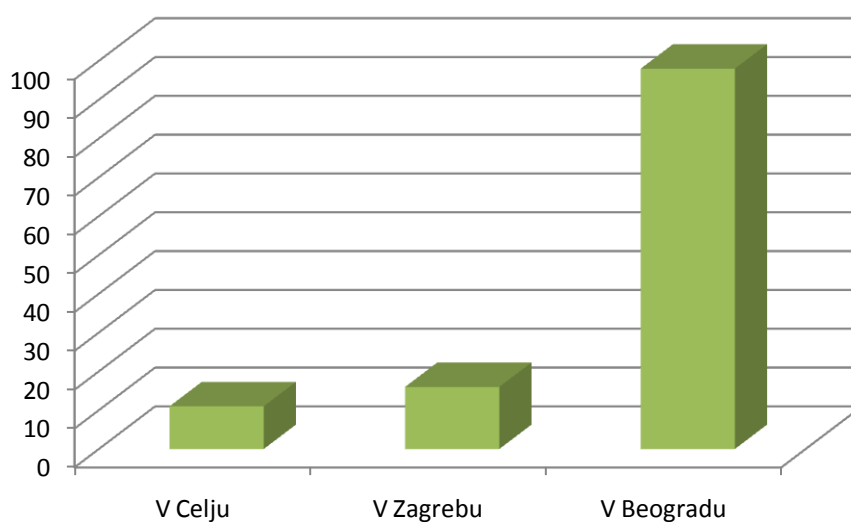
REZULTATI:

Rezultati kažejo, da kar veliko učencev vendarle ve, da je Ulrik II. bil umorjen v Beogradu.

ODRASLI:

Možni odgovori	Število odgovorov
V Celju	11
V Zagrebu	16
V Beogradu	98

Tabela št. 8.2 prikazuje vedenje odraslih o tem, kje je bil umorjen zadnji Celjski grof.

Graf št. 8.2 prikazuje vedenje odraslih o tem, kje je bil umorjen zadnji Celjski grof.

Predvidevale smo, da bo veliko odraslih vedelo, da je bil Ulrik II. umorjen v Beogradu.

REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da odrasli, v veliki večini, poznajo pravilen odgovor.

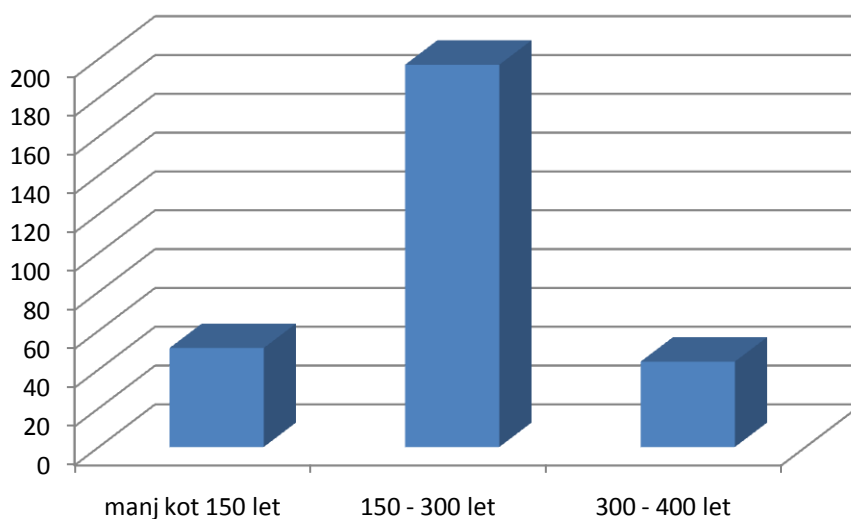
S tem smo našo hipotezo potrdile.

9. Kako dolgo so vladali Celjski grofje?

UČENCI:

Možni odgovori	Število odgovorov
manj kot 150 let	51
150 - 300 let	197
300 - 400 let	44

Tabela št. 9.1 prikazuje poznavanje učencev o času vladanja Celjskih grofov.

Graf št. 9.1 prikazuje poznavanje učencev o času vladanja Celjskih grofov.

Predvidevale smo, da bo večina učencev obkrožila odgovor 150-300 let.

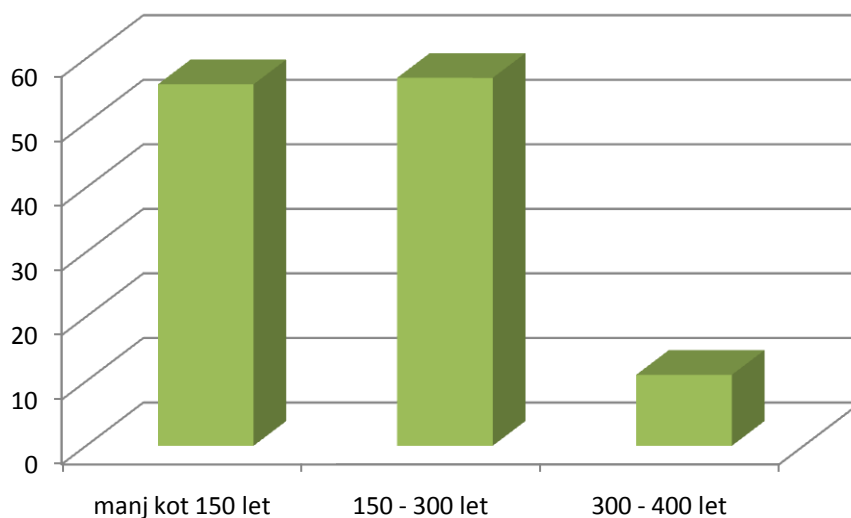
REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da je veliko učencev obkrožilo napačen odgovor, in sicer odgovor - od 150 do 300 let. Veliko učencev na to vprašanje ni odgovorilo, verjetno zato, ker niso poznali odgovora in niso hoteli ugibati. Pravilen odgovor je - manj kot 150 let.

ODRASLI:

Možni odgovori	Število odgovorov
manj kot 150 let	56
150 - 300 let	57
300 - 400 let	11

Tabela št. 9.2 prikazuje poznavanje odraslih o času vladanja Celjskih grofov.

Graf št. 9.2 prikazuje poznavanje odraslih o času vladanja Celjskih grofov.

Predvidevale smo, da se bo večina odraslih opredelila za 1., ali 2. ponujeni odgovor.

REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da je kar veliko odraslih poznalo odgovor na to vprašanje.

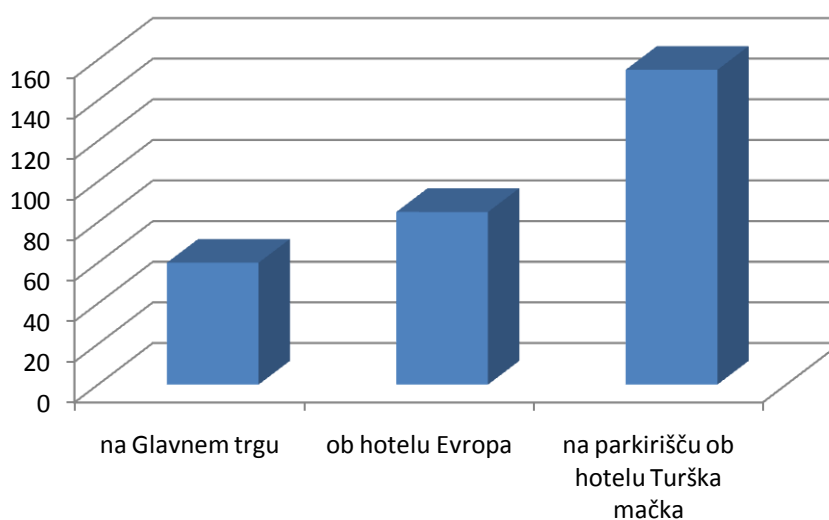
S tem smo našo hipotezo potrdile.

10. Kje v Celju je nekdaj stala hiša Alme Karlin, svetovne popotnice in pisateljice?

UČENCI:

Možni odgovori	Število odgovorov
na Glavnem trgu	60
ob hotelu Evropa	85
na parkirišču ob hotelu Turška mačka	155

Tabela št. 10.1 prikazuje poznavanje učencev o lokaciji hiše A. Karlin.

Graf št. 10.1 prikazuje poznavanje učencev o lokaciji hiše A. Karlin.

Predvidevale smo, da bo polovica učencev obkrožilo pravilen odgovor, polovica pa da bo izbrala 2. ponujeno odgovor, saj tam stoji njen kip.

REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da veliko učencev ve, da je Almina hiša stalo ob parkirišču, za hotelom Turška mačka.

ODRASLI:

Možni odgovori	Število odgovorov
na Glavnem trgu	6
ob hotelu Evropa	23
na parkirišču ob hotelu Turška mačka	96

Tabela št. 10.2 prikazuje poznavanje odraslih o lokaciji hiše A. Karlin.

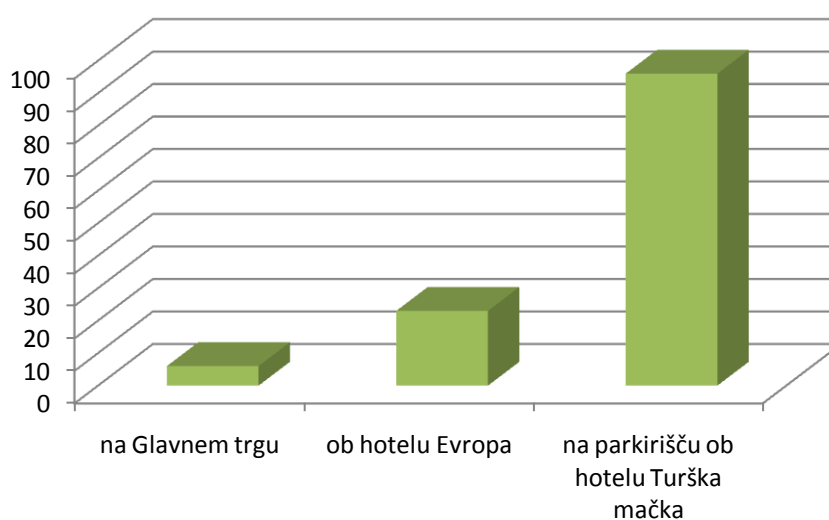

Tabela št. 10.2 prikazuje poznavanje učencev o lokaciji hiše A. Karlin.

Predvidevale smo, da bo veliko odraslih poznalo odgovor na to vprašanje.

REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da je veliko odraslih obkrožilo pravilni odgovor.

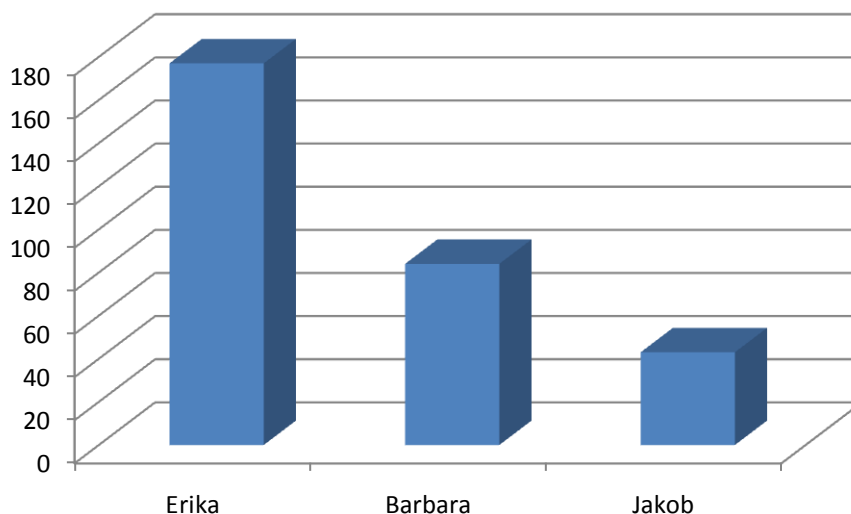
S tem smo našo hipotezo potrdile

11. Kako je Alma Karlin poimenovala svoj pisalni stroj?

UČENCI:

Možni odgovori	Število odgovorov
Erika	177
Barbara	84
Jakob	43

Tabela št. 11.1 prikazuje poznavanje imena pisalnega stroja A. Karlin s strani učencev.

Graf št. 11.1 prikazuje poznavanje imena pisalnega stroja A. Karlin s strani učencev.

Predvidevale smo, da veliko učencev ne bo poznalo pravilnega odgovora na vprašanje o imenu Alminega pisalnega stroja.

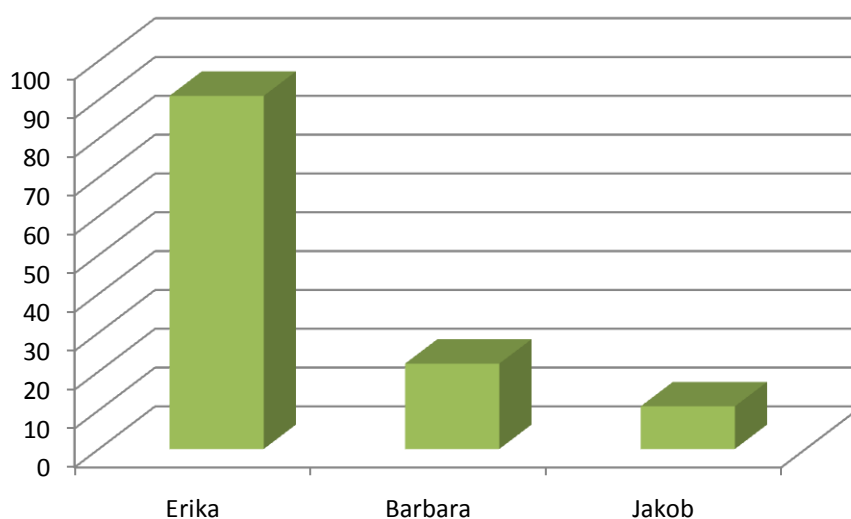
REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da vendarle veliko učencev ve, da ja Alma svoj pisalni stroj poimenovala Erika.

ODRASLI:

Možni odgovori	Število odgovorov
Erika	91
Barbara	22
Jakob	11

Tabela št. 11.2 prikazuje poznavanje imena pisalnega stroja A. Karlin s strani odraslih.

Graf št. 11.2 prikazuje poznavanje imena pisalnega stroja A. Karlin s strani odraslih.

Predvidevale smo, da bo veliko odraslih poznalo odgovor na vprašanje o imenu Alminega stroja.

REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da je veliko odraslih pozna ime pisalnega stroja naše svetovne popotnice.

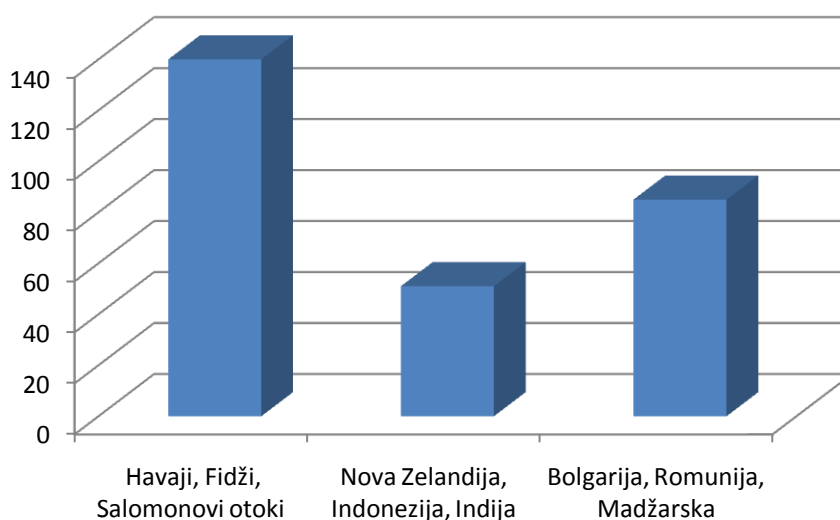
S tem smo našo hipotezo delno potrdile.

12. Katerih držav slovenska popotnica ni obiskala?

UČENCI:

Možni odgovori	Število odgovorov
Havaji, Fidži, Salomonovi otoki	140
Nova Zelandija, Indonezija, Indija	51
Bolgarija, Romunija, Madžarska	85

Tabela št. 12.1 prikazuje poznavanje Alminega popotovanja s strani učencev.

Graf št. 12.1 prikazuje poznavanje Alminega popotovanja s strani učencev.

Predvidevale smo, da bo veliko učencev obkrožilo odgovor Havaji, Fidži in Salomonovi otoki, saj ne bi pričakovali, da bi slovenska popotnica prepotovala te eksotične kraje.

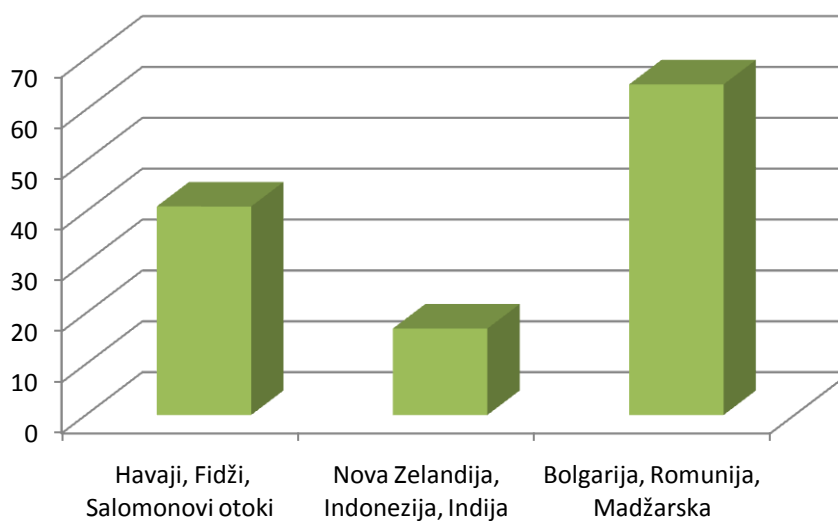
REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da je veliko učencev obkrožilo napačen odgovor.

ODRASLI:

Možni odgovori	Število odgovorov
Havaji, Fidži, Salomonovi otoki	41
Nova Zelandija, Indonezija, Indija	17
Bolgarija, Romunija, Madžarska	65

Tabela št. 12.2 prikazuje poznavanje Alminega popotovanja s strani odraslih.

Graf št. 12.2 prikazuje poznavanje Alminega popotovanja s strani odraslih.

Predvidevale smo, da odrasli v večini primerov ne bodo poznali pravega odgovora.

REZULTATI:

Rezultati vendarle kažejo, da temu ni tako in da odrasli dokaj dobro poznajo destinacije njenih potovanj.

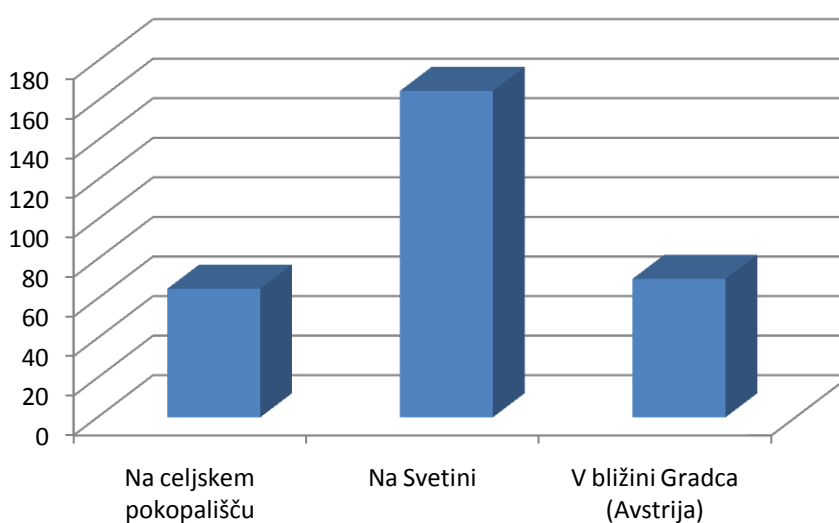
S tem smo našo hipotezo delno potrdile.

13. Kje je Alma Karlin pokopana?

UČENCI:

Možni odgovori	Število odgovorov
Na celjskem pokopališču	65
Na Svetini	165
V bližini Gradca (Avstrija)	70

Tabela št. 13.1 prikazuje, ali učenci vedo, kje je pokopana Alma Karlin.

Graf št. 13.1 prikazuje, ali učenci vedo, kje je pokopana Alma Karlin.

Predvidevale smo, da bo večina učencev poznala odgovor na to vprašanje.

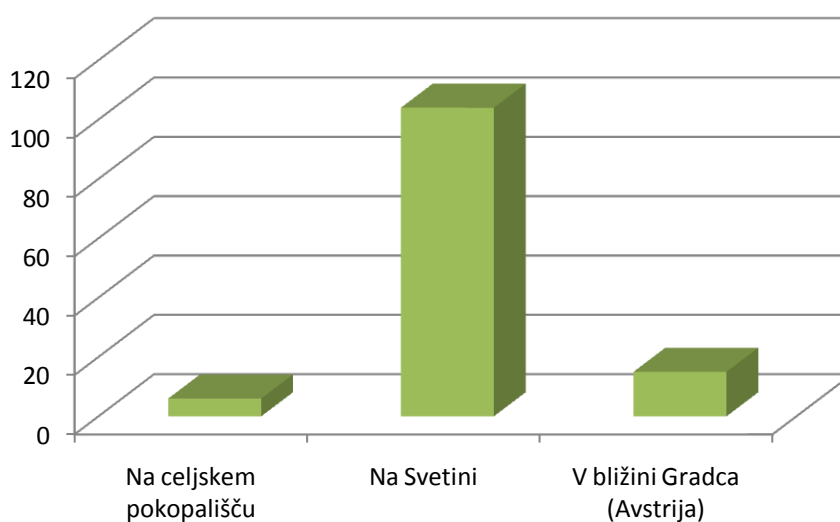
REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da je večina učencev obkrožila pravilni odgovor, tj. » Na Svetini«.

ODRASLI:

Možni odgovori	Število odgovorov
Na celjskem pokopališču	6
Na Svetini	104
V bližini Gradca (Avstrija)	15

Tabela št. 13.2 prikazuje, ali odrasli vedo, kje je pokopana Alma Karlin.

Graf št. 13.2 prikazuje, ali odrasli vedo, kje je pokopana Alma Karlin.

Predvidevale smo, da bo večina odraslih poznala pravilen odgovor na vprašanje.

REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da so skoraj vsi odrasli poznali odgovor na vprašanje, kje je pokopana Alma Karlin.

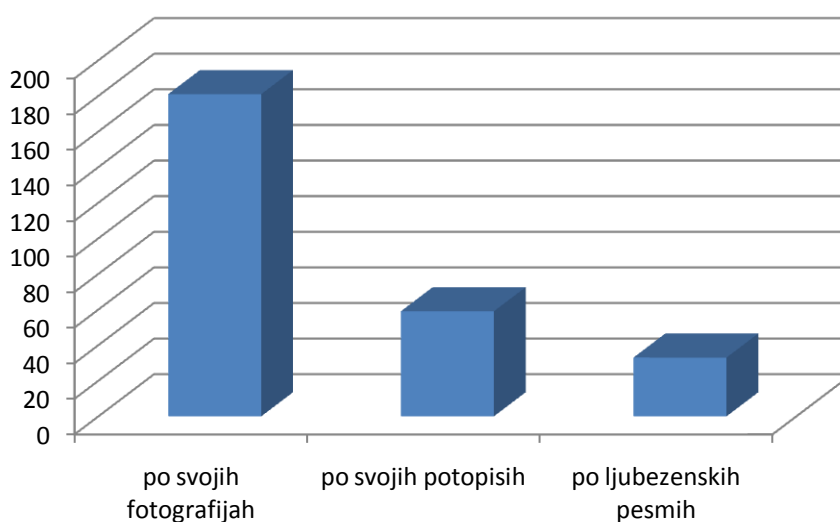
S tem smo našo hipotezo potrdile.

14. Po čem slovi Josip Pelikan?

UČENCI:

Možni odgovori	Število odgovorov
po svojih fotografijah	181
po svojih potopisih	59
po ljubezenskih pesmih	33

Tabela št. 14.1 prikazuje, ali učenci vedo, po čem slovi Josip Pelikan.

Graf št. 14.1 prikazuje, ali učenci vedo, po čem slovi Josip Pelikan.

Predvidevale smo, da bodo skoraj vsi učenci vedeli, da je Josip Pelikan zaslovel, zaradi fotografij in da bodo zlahka odgovorili na to vprašanje.

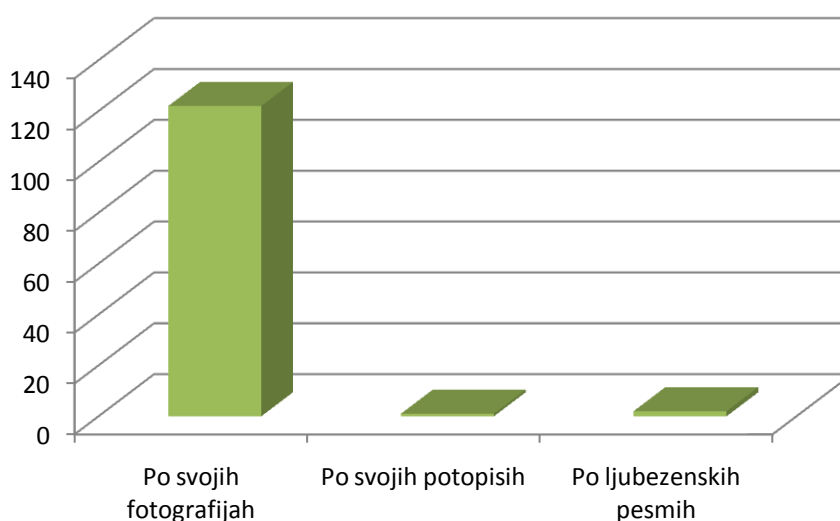
REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da je veliko učencev poznalo pravilen odgovor na to vprašanje.

ODRASLI:

Možni odgovori	Število odgovorov
Po svojih fotografijah	122
Po svojih potopisih	1
Po ljubezenskih pesmih	2

Tabela št. 14.2 prikazuje, ali odrasli vedo, po čem slovi Josip Pelikan.

Graf št. 14.2 prikazuje, ali odrasli vedo, po čem slovi Josip Pelikan.

Prepričane smo bile, da bodo odrasli poznali pravilen odgovor.

REZULTATI:

Rezultati res kažejo, da Celjani vedo, da je bil Josip Pelikan najbolj znan fotograf v Celju.

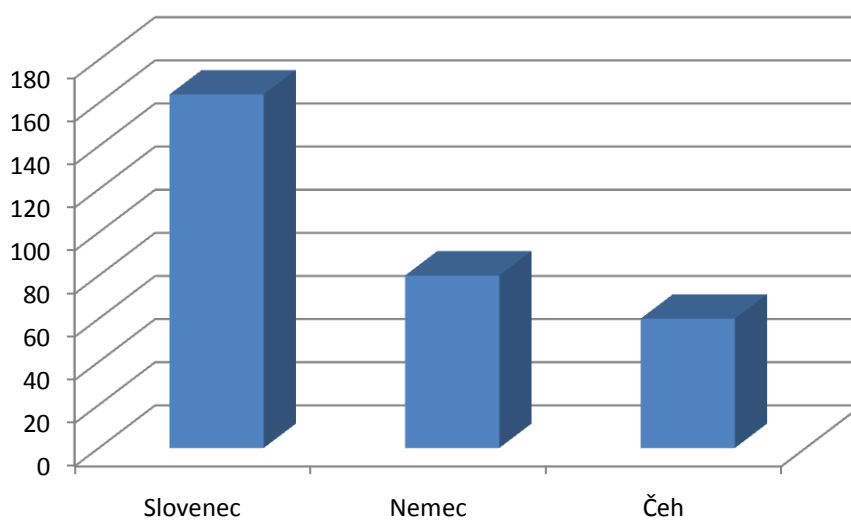
S tem smo našo hipotezo potrdile.

15. Kaj je bil Josip Pelikan po rodu?

UČENCI:

Možni odgovori	Število odgovorov
Slovenec	164
Nemec	80
Čeh	60

Tabela št. 15.1 prikazuje, ali učenci vedo, kaj je bil Josip Pelikan po rodu.

Graf št. 15.1 prikazuje, ali učenci vedo, kaj je bil Josip Pelikan po rodu.

Predvidevale smo, da se bo večina učencev zmotila pri odgovoru na to vprašanje, saj zelo malo ljudi ve, da je bil Josip Pelikan po rodu Čeh.

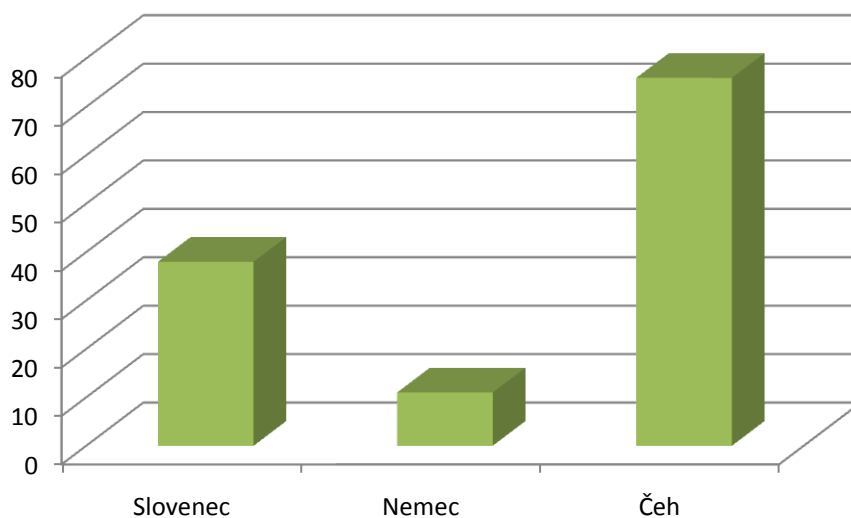
REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da je veliko učencev napačno odgovorilo na vprašanje.

ODRASLI:

Možni odgovori	Število odgovorov
Slovenec	38
Nemec	11
Čeh	76

Tabela št. 15.2 prikazuje, ali odrasli vedo, kaj je bil Josip Pelikan po rodu.

Graf št. 15.2 prikazuje, ali odrasli vedo, kaj je bil Josip Pelikan po rodu.

Predvidevale smo, da tudi odrasli anketiranci ne bodo poznali pravilnega odgovora.

REZULTATI:

Rezultati pri odraslih vendarle kažejo dobro poznavanje korenin našega velikega fotografa.

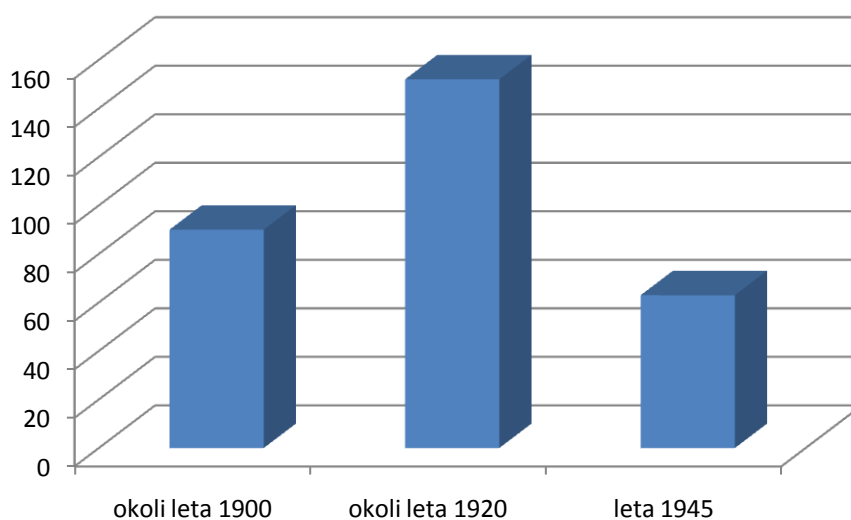
S tem smo našo hipotezo delno potrdile.

16. Kdaj je v Celju začel delovati Josip Pelikan?

UČENCI:

Možni odgovori	Število odgovorov
okoli leta 1900	90
okoli leta 1920	152
leta 1945	63

Tabela št. 16.1 prikazuje poznavanje učencev o obdobju delovanja J. Pelikana v Celju.

Graf št. 16.1 prikazuje poznavanje učencev o obdobju delovanja J. Pelikana v Celju.

Predvidevale smo, da se bo večina učencev zmotila pri odgovoru na to vprašanje, saj jim (nam) letnice ne »ležijo« preveč.

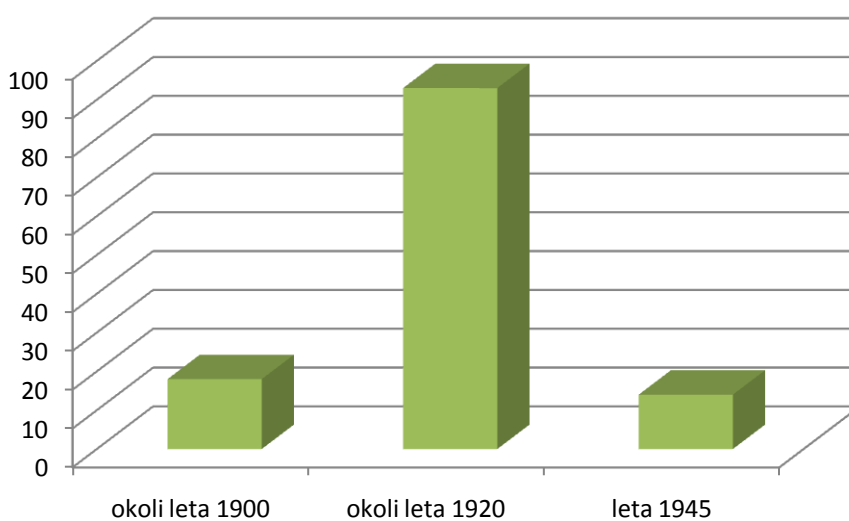
REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da je okoli 50% učencev obkrožilo pravilen odgovor. Ponovno pa jih veliko ni odgovorilo.

ODRASLI:

Možni odgovori	Število odgovorov
okoli leta 1900	18
okoli leta 1920	93
leta 1945	14

Tabela št. 16.2 prikazuje poznavanje odraslih o obdobju delovanja J. Pelikana v Celju.

Graf št. 16.2 prikazuje poznavanje odraslih o obdobju delovanja J. Pelikana v Celju.

Predvidevale smo, da bodo odrasli znali časovno umestiti Pelikanov prihod v Celje.

REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da je veliko odraslih pravilno obkrožilo odgovor na vprašanje.

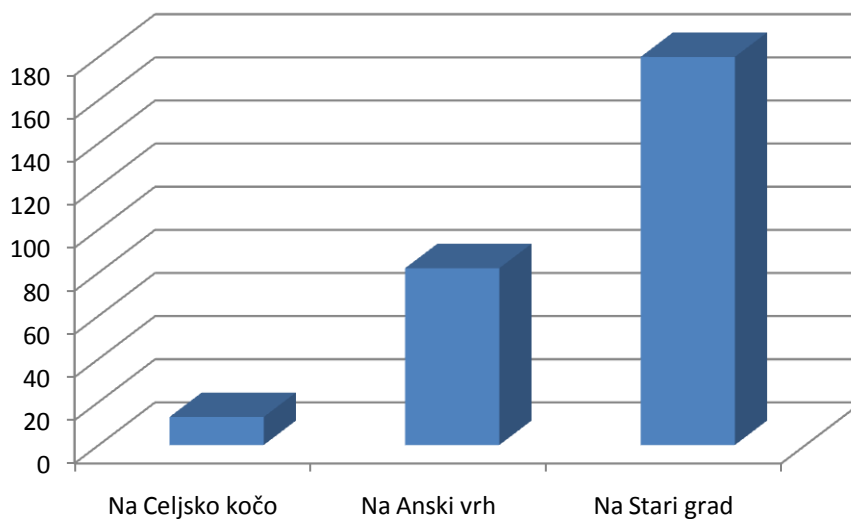
S tem smo našo hipotezo delno potrdile.

17. Kam vodi ti. Pelikanova pot?

UČENCI:

Možni odgovori	Število odgovorov
Na Celjsko kočo	13
Na Anski vrh	82
Na Stari grad	180

Tabela št. 17.1 prikazuje poznavanje Pelikanove poti s strani učencev.

Graf št. 17.1 prikazuje poznavanje Pelikanove poti s strani učencev.

Predvidevale smo, da bo večina učencev poznala pravilni odgovor, da vodi Pelikanova pot na Stari grad.

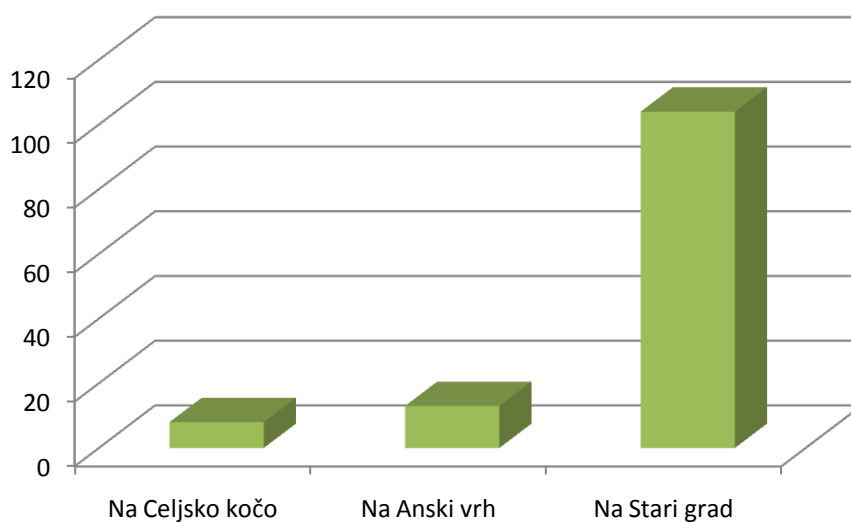
REZULTATI:

Iz grafov in tabel je razvidno, da je večina učencev obkrožila pravilen odgovor.

ODRASLI:

Možni odgovori	Število odgovorov
Na Celjsko kočo	8
Na Anski vrh	13
Na Stari grad	104

Tabela št. 17.2 prikazuje poznavanje Pelikanove poti s strani odraslih.

Graf št. 17.2 prikazuje poznavanje Pelikanove poti s strani odraslih.

Predvidevale smo, da bo velika večina odraslih pravilno odgovorila.

REZULTATI:

Rezultati kažejo, da odrasli v večini primerov poznajo Pelikanovo pot.

S tem smo našo hipotezo potrdile.

4.3 SPLOŠNE UGOTOVITVE REZULTATOV ANKETE

Ko smo delale analizo odgovorov našega vprašalnika, smo bile mnenja, da so vprašanja ponekod bila kar težka, tako za učence kot odrasle. Predvsem tista, ki so spraševala po določenih obdobjih.

Prav tako smo mnenja, da bi pri veliko vprašanjih za odgovor morale ponuditi tudi opcijo »NE VEM«, ker bi verjetno s tem dobili veliko bolj realne odgovore. Tako pa se je v veliko primerih s strani anketirancev verjetno ugibalo oziroma se ni odgovarjalo.

Vseeno, glede na hipoteze, ki smo si jih postavile in so predstavljene v poglavju 1.2, lahko na kratko strnemo naše ugotovitve iz celotnega poglavja 4.2:

- Evidentno je, da predvsem mladi ne znamo dovolj natančno časovno umestiti določenega dogodka oz. pojava, kljub temu da ga mogoče kar dobro poznamo. Delno to velja tudi za odrasle. Verjetno pa so bila tovrstna vprašanja res pretežka in po njih ne moremo soditi resničnega poznavanja zgodovine Celja in obeh oseb.
- Mogoče anketiranci res bolje poznajo obdobje Celjskih grofov kot obdobje Celja iz rimskih časov. Verjetno tudi zato, ker gre za najslavnejšo oz. najbolj opevano obdobje prebivalcev na tem področju. Iz intervjuja, ki sledi temu poglavju, lahko razberemo, da prebivalci drugod po Sloveniji v večini primerov to obdobje Celja zelo slabo poznajo. Zelo dobra predstavitev obdobja pred, med in po vladanju Celjskih grofov, je razstava ob vhodu v Stari grad. Obiskovalec dobi zelo dober vpogled o zgodovini tistega časa, malo višje v grajski trgovinici pa je na ogled maketa gradu v njegovem največjem sijaju.
- Almo Karlin Celjani dokaj dobro poznamo. Še vedno pa si povprečen Celjan ne predstavlja, v koliko državah je slavna popotnica res bila. Odlična je tudi njena razstava v Pokrajinskem muzeju Celje. To razstavo bi si moral po našem mnenju ogledati vsak Celjan.
- Tudi Josipa Pelikana Celjani zelo dobro poznamo, saj njegove fotografije srečujemo skoraj na vsakem koraku Celja. Ne vemo pa veliko o njegovih koreninah.

4.4 INTERVJU Z GOSPODOM JOŽETOM TOFANTOM

V okviru našega raziskovanja smo v Šentjurju obiskale tudi Jožeta Tofanta in z njim opravile intervju. Jože Tofant zelo dobro pozna zgodovino Celja, sploh iz obdobja

Celjskih grofov. To slavno obdobje Celjanov ga je tako navdušilo, da je za svojo hišo po navdihu starinskih gradov ustvaril pomanjšano kopijo gradu s svojimi zamislimi.

Slika 13: Jože Tofant z veseljem pripoveduje o Celjskih grofih.

Najprej smo si ogledali grad, v katerem nas je poučil o pomembnih dogodkih Celjskih grofov in o zgodovini našega Knežjega mesta, nato pa smo mu zastavile nekaj vprašanj.

Ali so Celjani dovolj razgledani o zgodovini knežjega mesta?

Še ne. V časopisih ni nobene razlage, v šoli se tega ne učijo dovolj podrobno, ni volje da bi producirali.

Ali menite, da se v šoli dovolj učijo o tem?

Mislím, da ne.

Kakšno menite, da bi bilo mesto zdaj, če bi še vedno vladali Celjski grofje?

Bilo bi večje mesto, boljša kultura in dobra infrastruktura.

Ali mislite, da je v muzejih dovolj govora o Celjskih grofih?

Lahko bi bilo še več.

Kako je umrl Ulrik?

Ulrika so obglavili v Beogradu, v sobi, katero sem tudi sam obiskal.

Menite, da v drugih krajih vedo kaj o Celjskih grofih?

Žalostno kako malo. Še Celjani ne, kaj šele drugi.

Ali bi živeli v Celjskem gradu?

Če bi lahko, z veseljem. Tudi kakšnega drugega se ne bi branil.

Slika 13: Jože Tofant se lahko ponaša s pravim gradom.

Koliko časa ste zidali grad?

Približno 14 let, od leta 1996 pa do leta 2010.

Kje ste dobili idejo za gradnjo gradu?

Idejo sem dobil, ko sem urejal svoje kletne prostore v takšnem stilu.

So vam bili Celjski grofje všeč, ko ste bili še najstnik?

Celjski grofje so mi bili všeč že od otroštva.

Mislite, da bomo v raziskavi ugotovile, da mladi preslabo poznamo zgodovino svojega mesta?

Mislim da, ker imate premalo podlage o tem že v osnovni šoli,.

Kaj vam je najbolj všeč pri Celjskih grofih?

Všeč mi je že samo obdobje in duh srednjega veka. Navdušujejo me prav tako gradovi in dvizni mostovi. Od grofov pa mi je najbolj všeč Herman II.

5 ZAKLJUČEK

Ko smo prebirale in iskale čim več zapisov in podatkov o zgodovini Celja, in ko smo proučevale Almo Karlin in Josipa Pelikana, smo se počasi zavedale, kako ponosne smo lahko na svoje korenine. Prav tako smo se spraševale, kaj bi bilo, če ne bi bila podpisana ti. Dedna pogodba. Kakšno bi bilo Celje sedaj?

Veliko je tovrstnih vprašanj, še več je verjetno odgovorov. Nekaj pa zagotovo drži. Če se ne poglobljaš v zgodovino svojega mesta, si takšna vprašanja tudi težko zastavljaš.

Gledano splošno, ne moremo reči, da smo Celjani slabi poznavalci zgodovine Celja. Vsekakor pa bi lahko bilo z nekaterimi aktivnostmi lokalnih organizacij in našo željo ter radovednostjo spoznati čim več o zgodovini mesta ob Savinji, veliko bolje. Pa ne zato, ker bi se to spodobilo, ampak zato, ker imamo res zelo bogato in zanimivo zgodovino.

Obstaja kar nekaj koticov v Celju, kjer lahko povprečen obiskovalec dodobra spozna prej omenjeno zgodovino. Upamo in verjamemo, da bo v prihodnosti zmagala želja po iskanju naših korenin in da bomo zgodovino svojega mesta poznali tako, da jo bomo ponosno predstavljali svojim vrstnikom drugod po Sloveniji in izven naših meja.

6 VIRI IN LITERATURA

- **Žerič, D.** *Celeia Cilli Celje*. Celje: Pokrajinski muzej Celje, 2011.
- **Cvelfar, B.** *Znameniti Celjani*. Celje: Fit media, 2004.
- **Rihter, A.** *Josip Pelikan, kronist mesta Celje*. Celje: Muzej novejšje zgodovine Celje, 2011.
- **Karlin, M. A.** *Sama*. Celje: In lingua, 2010.
- http://www.teozofija.info/Biografija_Karlin.htm (dostopno na 23. februar 2012).
- <http://www.celje.si/sl/ocelju/zgodovina> (dostopno na 25. februar 2012).
- <http://www.grad-celje.com/zgodovina-stari-grad-celje/> (dostopno na 2. februar 2012).
- <http://www.rtvsllo.si/odprtikop/dokumentarci/celje-josipa-pelikana/> (dostopno na 10. februar 2012).

Prilogi:

- **ANKETNI VPRAŠALNIK O POZNAVANJU ZGODOVINE NAŠEGA MESTA**
- **IZJAVA MENTORJA**

ANKETNI VPRAŠALNIK O POZNAVANJU CELJANOV ZGODOVINE SVOJEGA MESTA

Pozdravljeni!

Anketni vprašalnik smo, z namenom izdelave raziskovalne naloge z naslovom ***Kako Celjani poznamo zgodovino svojega mesta***, pripravile Eva, Taja in Tea, vse učenke 9. razreda II. OŠ Celje. Odgovore prosim ustrezno obkrožite in/ali pisno dopolnite. **Anketa je anonimna.**

1.) Kako se je glasilo rimsko ime mesta Celje?

- a) Celeia
- b) Cilli
- c) Keleia

2.) Kdo je okoli leta 500 razdejal naše rimsko mesto?

- a) Germani
- b) Kelti
- c) Huni

3.) Okoli katerega leta so Rimljani zagospodarili nad sedanjim območjem mesta Celje?

- a) 100 l.pr.n.št.
- b) 0
- c) 200 n.št.
- d) 400.n.št.

4.) Kje hranijo ostanke rimske ceste?

- a) V Pokrajinskem muzeju Celje
- b) Pod mestno knjižnico
- c) Pod Knežjim dvorcem (spodnji grad)

5.) Kateri celjski grof je bil poročen z Veroniko Deseniško?

- a) Herman II.
- b) Friderik II.
- c) Ulrik I.

6.) Kdo je bil zadnji Celjski grof?

- a) Friderik II.
- b) Ulrik II.
- c) Ludvik I.

7.) Kako se glasi znameniti stavek ob propadu celjskih grofov?

8.) Kje je bil umorjen zadnji celjski grof?

- a) V Celju
- b) V Zagrebu
- c) V Beogradu

- 9.) Kako dolgo so vladali Celjski grofje?
- a) manj kot 150 let
 - b) 150 – 300 let
 - c) 300 – 400 let
- 10.) Kje v Celju je nekdaj stala hiša Alme Karlin, svetovne popotnice in pisateljice?
- a) na Glavnem trgu
 - b) ob hotelu Evropa
 - c) na parkirišču ob hotelu Turška mačka
- 11.) Kako je Alma poimenovala svoj pisalni stroj?
- a) Erika
 - b) Barbara
 - c) Jakob
- 12.) Katerih držav slovenska popotnica ni obiskala?
- a) Havaji, Fidži, Salomonovi otoki
 - b) Nova Zelandija, Indonezija, Indija
 - c) Bolgarija, Romunija, Madžarska
- 13.) Kje je Alma Karlin pokopana?
- a) na celjskem pokopališču
 - b) na Svetini
 - c) v bližini Gradca (Avstrija)
- 14.) Po čem slovi Josip Pelikan?
- a) po svojih fotografijah
 - b) po svojih potopisih
 - c) po ljubezenskih pesmih
- 15.) Kaj je bil po Josip Pelikan po rodu?
- a) Slovenec
 - b) Nemec
 - c) Čeh
- 16.) Kdaj je v Celju začel delovati Josip Pelikan?
- a) okoli leta 1900
 - b) okoli leta 1920
 - c) leta 1945
- 17.) Kam vodi ti. *Pelikanova pot*?
- a) na Celjsko kočo
 - b) na Anski vrh
 - c) na Stari grad

Za odgovore se vam iskreno zahvaljujemo!